

TAMPERE.
FINLAND

Kaupunginosa- kehittämisen opas

PeltsuMultsun opit tuleville
kaupunginosakehittäjille

TAMPERE

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

#PELTSU
MULTSU

TAMPEREEN KAUPUNKI

Kiinteistöt, tilat ja asuntopoliitikka
Asumisen kehittäminen ja palvelutilaverkot
2022

Palvelumuotoilun kumppanina

PENTAGON DESIGN OY

Kansikuva: Tommi Penttinen

Jokaisesta lähiöstä pitää etsiä juuri sen lähiön 'erityinen aarre', ymmärtää sen arvo ja rakentaa sen aarteen ympärille. Tämä aarre ei välttämättä ole ilmiselvä, mutta arvokas: se voi olla esimerkiksi arvo, paikka tai aktiviteetti. On tärkeää ymmärtää se asia, joka herättää paikalliset – silloin kehitystyötä lähdetään tekemään asukkaiden sydän edellä.

KYUU ETURAUTTI, ASUKASRAATILAINEN
PELTOLAMMIN-MULTISILLAN LÄHIÖOHJELMA

Kuva: Laura Hoppo,
Tampereen kaupunki

SISÄLTÖ

ESIPUHE	5
JOHDANTO	6
KAUPUNGINOSAKEHITTÄMISEN OHJELMAT	8
Peltolammin-Multisillan lähiöohjelma	8
Tesoman aluekehittäminen	11
KAUPUNGINOSAKEHITTÄMISEN LÄHTÖKOHTIA	14
Kaupungin strategia	14
Ympäristöministeriön Lähiöohjelma 2020–2022	16
Lähtökohtana yhteiskehittäminen	18
LÄHIÖOHJELMAN TEEMAT JA TOIMENPITEET	20
Hyvinvoivat asukkaat	22
Hyvä arjen ympäristö	29
Palvelut lähellä	36
Yhdessä tekeminen	41
LÄHIÖOHJELMAN TOTEUTUS	46
Ohjelman valmistelu	48
Visiotyö ja teemat	49
Toimenpideohjelma	51
Aluebrändi ja viestintä	53
Asukasosallisuus	56
Arviointi ja seuranta	59
YHTEISKEHITTÄMISEN TYÖTAVAT	61
Työryhmät	61
Asukasraati	62
Työpajat	63
Kyselyt	64
EKOS-TUTKIMUSHANKKEEN POLITIIKKASUOSITUKSET	65
Kestävä kaupunkikehitys tarvitsee asukastietoa	65
KAUPUNGINOSAKEHITTÄJÄN MUISTILISTA	68
YHTEISTYÖSSÄ	69

ESIPUHE

Asuinalueiden yhdenvertaisuus, turvallisuuden ja viihtyisyyden lisääminen sekä palvelujen turvaaminen ovat ensiarvoisen tärkeitä asioita kaupunginosien kehittämisessä. Peltolammin ja Multisillan alueet ovat olleet viime vuosina erityisen huomion ja kehittämisen kohteina.

Peltolammin ja Multisillan alueet nousivat erityisesti lähiökehittämisen kohteiksi vuonna 2020 ympäristöministeriön aloittaman Lähiöohjelman myötä. Kahden ja puolen vuoden aikana projektin alueilla on toteutettu lukuisia erilaisia toimenpiteitä yhdessä asukkaiden ja monien eri toimijoiden kanssa.

Peltolammin-Multisillan lähiöohjelmassa katse on käännetty kaupungin tavoitteiden mukaisesti erityisesti alueiden välisten hyvinvointierojen kaventamiseen, asuntokannan monipuolistamiseen, turvallisuuden parantamiseen ja osallisuuden sekä yhteisöllisyyden edistämiseen. Peltolammi ja Multisilta ovat alueita, joissa asukkaat kokevat luonnonläheisyyden erityisenä vahvuutena. Alueiden luontokohteita on markkinoitu muillekin kaupunkilaisille ja alueilla on kehitetty luonnon monimuotoisuutta yhdessä asukkaiden kanssa.

Olemme ylpeitä siitä, että asukkaat ovat aktiivisesti osallistuneet asuinalueidensa kehittämiseen. Kiitos kaikille osallistuneille – asiantuntijoille, toimijoille, asukkaille ja kaupungin työntekijöille.

Tampere jatkaa investoimista ihmisiin ja kaupunginosien kehittämiseen myös tulevaisuudessa, jotta voimme luoda jatkossakin turvallisen ja viihtyisän paikan kasvamiseen, ikääntymiseen, opiskeluun ja työskentelyyn. Kehitämme seuraavina vuosina muun muassa kaupunginosakehittämisen toimintamallia, jonka avulla voimme jatkaa Tampereen kaupunginosien pitkäjänteistä kehittämistä entistä vaikuttavammin. Myös kaupunginosakehittämisen opas tukee asuinalueiden kehittämistä tulevaisuudessa.

Luodaan yhdessä kaupunkia ja kaupunginosia, joissa jokaisella on mahdollisuus vaikuttaa omaan ympäristöönsä ja voida hyvin.

Pekka Salmi, apulaispormestari,
Elinvoiman ja kilpailukyvyyn palvelualueella
2021-22
Tampereen kaupunki

JOHDANTO

Kaupunginosakehittämisen opas kokoaa yhteen oppeja Peltolammin-Multisillan lähiöohjelman toteuttamisesta pitkäjänteisen kaupunginosakehittämisen tueksi. Opas sisältää Tampereen Peltolammin-Multisillan lähiöohjelman lähestymistavan ja kokemuksia. Jatkossa opas toimii asuinalueohjelmien ja kokonaisvaltaisen kaupunginosakehittämisen suunnittelun ja toteutuksen tukena.

Kaupunginosakehittämisen opas on luotu asuinalueiden kehittämisen tueksi. Opas kokoaa yhteen opit ja tietoa, joita on syntynyt Peltolammin-Multisillan lähiöohjelma -projektin aikana vuosina 2020–2022.

Opas on tarkoitettu toimijoille, jotka kehittävät asuinalueita Tampereella tai muissa kaupungeissa. Tavoitteena on jakaa kaikkien käyttöön kertyneitä oppeja. Opasta voidaan hyödyntää alueiden projektiluonteisessa kehittämisessä, kuten Kaukajärvellä ja Annalassa vuosina 2023–25, uusien alueiden kehittämishankkeissa sekä pitkän aikavälin kaupunginosakehittämisessä.

Peltolammi ja Multisilta olivat mukana valtakunnallisessa ympäristöministeriön koordinoimassa lähiöohjelmassa 2020–2022, jonka tavoitteena olivat hyvinvoivat ja vetovoimaiset lähiöt. Lähiöohjelma toimi lähtölaukauksena PeltsuMultsun kehittämiselle ja edisti yhteistyötä asukkaiden, alueen toimijoiden ja kaupungin eri toimialojen kanssa.

Projektiluontoisen kehittämisen lisäksi Tampereen kaupungilla on tavoitteena kehittää asuinalueita ja edistää alueellista yhdenvertaisuutta pitkäjänteisesti. Tähän pyritään vastaamaan yhteisellä eri toimialoja koskevalla toimintamallilla, jota luodaan vuodesta 2023 alkaen.

Kaupunginosakehittämisen oppaan ovat tuottaneet Tampereen kaupungin Peltolammin-Multisillan lähiöohjelman tiimi kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka -palveluryhmän ja asumisen kehittäminen ja palvelutilaverkot -yksiköstä sekä hankkeen palvelumuotoilun kumppani Pentagon Design Oy. Oppaan tuottamiseen kutsuttiin mukaan lähiöohjelmaan osallistuneet asiantuntijat ja paikalliset toimijat. Lisäksi oppaaseen on poimittu asukkaiden kommentteja haastatteluista ja asukaskyselystä.

Kuva: Laura Happo

*"Tavoitteena on asuinalueiden myönteinen
pitkän aikavälin kehitys, joka tuottaa
asukkaille hyvinvointia ja alueille
elinvoimaisuutta."*

-YMPÄRISTÖMINISTERIÖN LÄHIÖOHJELMA 2020-22

Henna Kuitunen
projektipäällikkö
henna.kuitunen@tampere.fi

Sini Lempinen
projektisuunnittelija
sini.lempinen@tampere.fi

KAUPUNGINOSAKEHITTÄMISEN OHJELMAT

Peltolammin- Multisillan lähiöohjelma

Kuva: Laura Hoppo

Ilahduttavinta on ollut havaita, miten tyytyväisiä ihmiset ovat Peltolammiin. En ole ennen tajunnut, miten paljon luontoa arvostetaan ja miten jopa yksittäiset puut herättävät ihmisissä suuria tunteita.

TUIJA VIRTANEN, PELTOLAMMISEURA

Peltolampi ja Multisilta ovat 1960–70-luvuilla rakennettuja luonnonläheisiä asuinalueita. Lähiöohjelman alkaessa vuonna 2020 alueiden täydennysrakentaminen oli ollut pitkään hiljaista verrattuna muihin Tampereen alueisiin. Erityisesti Multisillan alueen asukasmäärä on laskenut 1980-luvulta yli 1200 asukkaalla. Alueilla on myös tunnistettu olevan tarpeita palveluiden parantamisen suhteen. Asuntokanta on kerrostalovaltaista. Alueella asuu runsaasti vieraskielistä ja ikääntyvää väestöä.

Lähiöohjelma toimi lähtölaukauksena alueiden kehittämiseksi ja edisti yhteistyötä asukkaiden, alueen toimijoiden ja kaupungin eri toimialojen kanssa. Peltolampi ja Multisilta olivat mukana valtakunnallisessa ympäristöministeriön koordinoimassa Lähiöohjelmassa 2020–2022. Ohjelman tavoitteena oli kehittää lähiöistä hyvinvoivia ja elinvoimaisia.

Lähiöohjelma toimi sateenvarjona alueilla tapahtuvalle ja eri toimijoiden tekemälle kehittämiseksi. Lähiöohjelman tavoitteita olivat asukasosallisuuden vahvistaminen sekä kokonaisvaltaisen, pitkäjänteisen lähiökehittämisen ja konkreettisten toimenpiteiden edistäminen. Näihin liittyi yhteistyön lisääminen ja verkostojen koordinointi, asukasosallisuuden lisääminen ja kehittämisen näkyväksi tekeminen alueilla. Tavoitteiden toteuttamiseksi lähiöohjelman tehtävänä on ollut luoda yhteinen visio ja kehittämisen teemat. Visio ja teemat

on toteutettu kaupungin strategia ja ympäristöministeriön teemat huomioiden. Lähiöohjelmassa on määritelty myös yhteiset periaatteet aluekehittämiseksi ja koottu alueen kehittämiseen toimenpiteiden kokonaisuus. Näiden lisäksi ohjelman tehtävänä on ollut koordinoida tämän toimenpidekokonaisuuden toteuttamista ja osallistua valtakunnalliseen asuinalueiden kehittämisen yhteistyöhön.

Lähiöohjelman tavoitteena oli vauhdittaa pitkäjänteistä myönteistä muutosta alueiden kehityksessä ja tukea alueen veto- ja pitovoiman lisääntymistä. Lähiöohjelma vahvisti alueiden kehittämiseen liittyvää yhteistyötä kaupungin sisäisesti ja sidosryhmien kanssa niin, että vaikutukset yhdessä kehittämisestä ja oppimisesta kantavat pitkäjänteisesti yli yksittäisen kehittämisohjelman. Alueiden kehittäminen jatkuu alueella lähiöohjelman päätyttyä.

PELTOLAMMIN-MULTISILLAN LÄHIÖOHJELMA

TAVOITTEET

HYVINVOIVAT JA VETOVOIMAISET LÄHIÖT

KAUPUNGIN TAVOITTEET

YMPÄRISTÖ- MINISTERIÖN TAVOITTEET

ASUKKAIDEN NÄKEMYKSET

ALUEIDEN OMINAISPIIRTEET

ASUKASOSALLISUUDEN VAHVISTAMINEN

Asukkaiden ja alueen toimijoiden kokemus osallistumisen mahdollisuuksista ja vaikutuksista on kehittämisen edellytys.

KOKONAISVALTAISEN LÄHIÖKEHITTÄMISEN EDISTÄMINEN

Toimialarajat ylittävä yhteiskehittäminen ja koordinaatio luovat kokonaisvaltaisen pohjan asuinalueen kehittämiseksi.

KONKREETTISTEN TOIMENPITEIDEN EDISTÄMINEN

Konkreettiset toimenpiteet vaikuttavat alueen ympäristöön ja ihmisiin.

ORGANISAATION OPPIMINEN

Yhteiskehittämisen toimintatavat ja -mallit kehittyvät.

PITKÄJÄNTEINEN KEHITTÄMINEN

Asuinalueiden kehittäminen ehkäisee alueellista eriytymiskehitystä.

KAUPUNGINOSAKEHITTÄMISEN OHJELMAT

Tesoman aluekehittäminen

Kuva: Laura Hoppo,
Tampereen kaupunki

Tesoman asuinalueen kehittämishanke toimi edelläkävijänä Tampereen kaupungin asuinalueiden kehittämisessä. Vuosina 2013–18 toteutettu Tesoman aluekehittäminen antoi kokemusta kaupunginosakehittämiseen ja käytännöllisiä oppeja tuleviin kaupunginosakehittämisen hankkeisiin.

Tampereen kaupungin Tesoman sijaitsee noin yhdeksän kilometrin päässä Tampereen ydinkeskustasta. Lähes 8 000 asukkaan asuinalue koostuu pääosin 1960–70-luvuille rakennetuista kerrostaloista. Aluekeskuskukun vaikutusalueella asukkaita on yhteensä yli 15 000.

Aluetta kehittävä Oma Tesoma -asuinalueohjelma koostui useista eri toimijoiden toteuttamista tutkimus-, kehittämis- ja rakentamishankkeista, joita edistettiin hankkeiden välisessä vuorovaikutuksessa. Kehittämiso-

hankkeita toteuttivat muun muassa Mediapolis, järjestöt, yritykset ja kaupungin eri yksiköt. Ohjelmaan osallistui myös yliopistojen ja korkeakoulujen tutkimushankkeita.

Hankkeita rahoittivat muun muassa Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA ja Euroopan aluekehitysrahasto EAKR. Ohjelman merkittävimpiä hankkeita oli 6Aika Avoimet innovaatioalustat -hanke, joka keskittyi alueen yritys yhteistyön kehittämiseen. Kaupunki myös investoi merkittävästi alueen palveluiden ja infrastruktuurin kehittämiseen.

TESOMAN ALUEKEHITTÄMISEN OPPEJA

1. RAKENNETAAN LUOTTAMUSTA

Oma Tesoma -hankkeen alkuvaiheissa rakennettiin vahvasti yhteistä luottamusta asukkaiden ja kaupungin välillä ja lisättiin yhteistyötä asukkaiden kanssa. Alueen asukkaat perustivat Tesoma-seuran hankkeen alkamisen aikoihin. Tesoma-seuran tavoitteena oli edistää alueen asukkaiden tarpeita ja myönteisiä asioita alueella. Yhteistä luottamusta rakennettiin kuuntelemalla asukkaiden tarpeita ja toiveita ja yhteiskehittämällä aluetta asukkaiden kanssa. Nopeat ja konkreettiset toimenpiteet alueella olivat olennaisia luot-

tamuksen syntymiselle. Ensi vaiheen näkyviin muutoksiin sisältyi muun muassa penkkien lisääminen alueelle.

2. TOTEUTETAAN ERI MITTAKAAVAN TOIMENPITEITÄ

Oma Tesoma -hankkeen aikana toteutettiin erimittakaavaisia toimenpiteitä, kuten allianssimallilla toteutettu Tesoman hyvinvointikeskus ja elinkaarikortteli sekä vuonna 2014 toteutettu osallistuvan budjetoinnin pilottihanke, jossa kehitettiin Tesomajärven ranta-alueita. Elinkaarikorttelin tontinluo-

vutuksessa asukkaat osallistuivat tontinluovutusehtojen määrittelyyn. Oma Tesoma -ohjelman jälkeenkin jatkuneeseen Tesoman miähet -hankkeeseen osallistui alueen syrjäytymisvaarassa olevia miehiä. Tesoman kulttuurikummi -hankkeessa kokeiltiin alueellista kulttuurityön toteutusta.

3. KOKEILLAAN ROHKEASTI

Osana 6Aika Avoimet innovaatioalustat -hanketta luotiin yhteistoiminta- ja innovaatiokehitysmalli Koklaamo. Mallia testattiin Tesoman alueella. Koklaamossa kaupunki, yritykset, järjestöt ja asukkaat suunnittelivat ja testasivat yhdessä ratkaisuja tesomalaisten tunnistettuihin tarpeisiin ja ongelmiin. Koklaamossa käsiteltiin liikkumiseen, liikenneturvallisuuteen, yhteisökahvilaan ja asumiseen liittyviä teemoja. Kehittämiseen osallistui asiantuntijoita muun muassa Liikenneturvasta, poliisista ja vakuutusyhtiöstä.

4. VIESTITÄÄN SELKEÄSTI

Onnistuneen viestinnän lähtökohtana on asukkaan näkökulma. Asukkaat ovat kiinnostuneita kotialueestaan ja osallistuvat sen kehittämiseen ja tapahtumiin, jos tieto tavoittaa heidät. Oma Tesoma -hankkeessa viestittiin alueen asukkaille monin eri keinoin: alueellisen Omatesoma.net -verkkosivuston välityksellä, Facebook-sivulla, Twitter-tilin kautta sekä julistein, esittein ja tapahtumin.

Myös jalkautuminen alueelle tuki viestintää. Omatesoma.net -verkkosivulla viestittiin osallistumisen mahdollisuuksista, muilta osin hankkeesta viestittiin hallinnollisemmalla omatesoma.fi -verkkosivulla. Sivujen nimeäminen koettiin Oma Tesoma -hankkeen yhteydessä liian samanlaiseksi ja käyttäjille epäselväksi.

Toimivimmat viestit olivat lyhyitä, selkeitä ja suoraan asiaan meneviä – hankkeesta ei tarvitse rupertella mukavia Facebookissa, vaan asialinja toimii hyvin. Alueelliset Facebook-sivut levittävät esimerkiksi kaupungin tiedotteita ja linkkejä asukaskyselyihin tehokammin kuin koko kaupungin laajuinen tampere.fi-sivusto.

5. JOHDETAAN JA KESKUSTELLAAN AVOIMESTI

Hankkeen palautehaastatteluissa korostui hankkeen johtajan vaikutus alueen kehittämisen puolesta puhumisessa eri yhteyksissä. Haastatteluissa nostettiin esille myös valintojen ja kehittämisen rajauksen tärkeys tulevissa kaupunginosakehittämisen hankkeissa. Myös asukasviestinnän tärkeys ja viestintään panostaminen korostuivat palautteissa. Viestinnän ja keskustelun avoimuus koettiin erityisen tärkeänä – asioita ei tule käsitellä suljettujen ovien takana.

Lähde Suunnittelija Johanna Kurela,
suunnittelija Lilli Siikasmaa, Tampereen kaupunki

KAUPUNGINOSAKEHITTÄMISEN LÄHTÖKOHTIA

Kaupungin strategia

Parhaimmillaan kokonaisvaltainen kaupunginosakehittäminen voi edesauttaa monien kaupungin eri toimialojen tavoitteiden toteuttamista, tuoda synergiaa ja luoda alustan ketterille alueellisille kokeiluille.

Kuva: Tommi Penttinen

Kaupunginosakehittämisessä on tärkeää huomioida ajankohtaiset kuntakohtaiset, alueelliset ja valtiotasoiset linjaukset ja strategiat. Vanhojen asuinalueiden kehittäminen on pitkäjänteistä työtä, jossa suunnittelun aikajänne voi olla jopa vuosikymmeniä. Tavoitteiden saavuttamisen kannalta on keskeistä, että niitä edistetään pitkäjänteisesti ja yhdenmukaisesti myös valtuustokausien ja hallitusohjelmien yli.

Peltolammin-Multisillan lähiöohjelma on toteuttanut erityisesti seuraavia kaupungin strategioita ja linjauksia:

- Tampere – Sinulle paras, Tampereen strategia (hyväksytty 2017)
- Tekemisen kaupunki, Tampereen strategia 2030 (hyväksytty 2021)
- Tampereen kaupungin asunto- ja maapolitiikan linjaukset 2018–21
- Tampereen kaupungin asunto- ja maapolitiikan linjaukset 2022–25
- Inhimillinen ja vetovoimainen Tampere, Lauri Lylyn pormestariohjelma 2017–21
- Ihmisten Tampere, mahdollisuuksien kaupunki, Anna-Kaisa Iksen pormestariohjelma 2021–25

Peltolammin-Multisillan lähiöohjelmassa korostuvat keskeisesti seuraavat Tekemisen kaupunki -strategian painopisteet:

YHDENVERTAISET YKSILÖT

- Vähennämme eriarvoisuutta ja köyhyyttä – Tampereella hyvinvointi jakautuu tasaisesti eri väestöryhmien ja alueiden välillä

TEKEVÄT YHTEISÖT

- Tuemme asuinalueiden yhteisöllisyyttä ja asukasosallisuutta – Viihtyisissä ja yhteisöllisissä kaupunkitiloissa kohtaaminen on helppoa

KAUPUNGINOSAKEHITTÄMISEN LÄHTÖKOHTIA

Ympäristöministeriön Lähiöohjelma 2020–2022

Peltolammin-Multisillan lähiöohjelma oli osa ympäristöministeriön koordinoimaa valtakunnallista lähiöohjelmaa 2020–2022.

Ympäristöministeriön lähiöohjelman tavoitteena oli vahvistaa pitkäjänteistä asuinalueiden kehittämistä erityisesti suurimmissa kaupungeissa, joissa on todettu erityinen tarve alueiden kehittämiseen.

Kuva: Laura Hoppo

Asuinalueiden kehittäminen vaatii strategisuutta, tietoa ja laajaa yhteistyötä sekä asukkaiden ja heidän tarpeidensa pitämistä kehittämisen keskiössä. Hyvinvoivat asuinalueet tehdään yhdessä!

JAANA NEVALAINEN, YMPÄRISTÖNEUVOS, YMPÄRISTÖMINISTERIÖ

Kolmivuotisessa ohjelmassa pyrittiin kehittämään ja toteuttamaan toimenpiteitä, joilla voidaan asuinalueiden eriytymisen vähentämisen lisäksi lisätä asukkaiden hyvinvointia ja osallisuutta, edistää asuinalueiden elinvoimaisuutta ja turvata palveluiden ja asumisen hyvä taso.

Lähiöohjelman linjausten mukaan asuinalueiden kehittämisen tulisi olla kiinteä osa kaupungin kehittämistä ja strategista johtamista. Asuinalueita kehitetään tietopohjaisesti ja alueellista eriytymistä vähennetään poikkialaisella, monipuolisella yhteistyöllä.

Kaupunkien lisäksi ohjelmassa tuettiin myös tutkimushankkeita, jotka tuottivat tietoa asuinalueiden tilasta ja kehityksestä. Kaikkineen ohjelmaan osallistui 13 kaupunkia ja 18 tutkimushanketta. Ohjelmaan valittuja projekteja rahoitettiin yhteensä 21 miljoonalla eurolla.

Ympäristöministeriön koordinoima ohjelma toteutettiin yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, sisäministeriön ja oikeusministeriön sekä Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARAn kanssa.

VALTAKUNNALLINEN LÄHIÖOHJELMA 2020–2022 – TEEMAT

- Lähiökoulut edistävät koulutuksen tasa-arvoa sekä lasten ja nuorten hyvinvointia
- Perhe- ja nuorisotyö sekä harrastustoiminta vahvistavat lasten ja nuorten osallisuutta
- Yhteistyö luo yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta
- Hiilineutraalisuus tukee lähiökehittämisen kestävyttä
- Viihtyisä, toimiva ja vihreä elin- ja asuinympäristö vahvistaa elinvoimaa
- Ikäystävällisyys ja esteettömyys tukevat asuinalueen toimivuutta
- Taide ja kulttuuripalvelut elävöittävät lähiöitä

KAUPUNGINOSAKEHITTÄMISEN LÄHTÖKOHTIA

Lähtökohtana yhteiskehittäminen

Ihmisten merkittävimmät osallisuuden ja vaikuttamisen kokemukset syntyvät omassa lähiympäristössä. Niin sanottu lähidemokratia rakentuu oman elämän kannalta tärkeisiin asioihin vaikuttamisesta. Onnistunut osallistuminen on mahdollisimman yhdenvertaista, eri väestö- ja vähemmistöryhmät huomioivaa, monimuotoista ja avointa.

Kuva: Tommi Penttinen

Asuinalueita tulee kehittää asukkaiden tarpeiden ja toiveiden mukaisesti. Tulevaisuuden kaupunkikehityksen keskiössä tulee olla kestävä hyvinvointi, joka ottaa huomioon sekä ihmisten että ympäristön hyvinvoinnin.

KAISA HYNYNEN, PROJEKTITUTKIJA,
TAMPEREEN YLIOPISTO

Yhteiskehittäminen – alueen kehittäminen yhdessä asukkaiden ja toimijoiden kanssa – on yksi kaupunginosakehittämisen olennaisimpia elementtejä.

Yhteiskehittämisen tavoitteena on vahvistaa asukkaiden osallisuutta ja lisätä kehittämisen aikaista vastavuoroista oppimista ja kaupungin eri toimialojen välistä yhteistyötä. Yhteisessä kehitystyössä asukkaat ovat mukana määrittelemässä kehittämistarpeita ja osallistuvat suunnittelun eri vaiheisiin. Yhteistyöskentely tuo yhteen asukkaita ja toimenpiteiden toteuttajia ja auttaa luomaan uusia, monistettavia tapoja yhteiskehittämiseen.

Yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta lisäävä yhteistyö on myös yksi ympäristöministeriön lähiöohjelman keskeisistä teemoista. Asukkaat ja alueella toimivat järjestöt osallistuvat asuinalueiden kehittämiseen ja alueiden toimintojen suunnitteluun ja toteuttamiseen. Kolmannen sektorin toimijat, kuten taloyhtiöt, asukasyhdistykset ja järjestöt, ovat keskeisessä asemassa alueen asukkaiden osallistumismahdollisuuksien luomisessa ja ylläpitämisessä.

Asukasosallistuminen, asukastoiminta ja yhdessä tekeminen vahvistavat asuinalueiden identiteettiä ja yhteisöllisyyttä. Onnistunut osallisuus tarkoittaa myös suoran kansalaistoiminnan kanavien avaamista ja erilaisten osallistumisen menetelmien monipuolista hyödyntämistä.

Asukkaiden kohtaamisen mahdollistavat tilat ja toiminnot sekä asukkaiden osallistuminen oman alueensa kehittämiseen edistävät myös hyviä väestösuhteita alueilla. Ne myös luovat luottamusta ja turvallisuutta alueille ja parantavat asukkaiden hyvinvointia. Asukkaiden aktiivisuutta voidaan tukea esimerkiksi järjestämällä tapahtumia ja huomioimalla asukaskokemukset ja asukkaiden ideat. Tämä tuo suunnitteluun ihmislähtöisyyttä ja moniarvoisuutta ja parantaa kehittämisen tulosten kestävyttä ja vaikuttavuutta.

Tampereen kaupunki laatii valtuustokausittain osallisuussuunnitelman, jossa määritellään osallisuustyön periaatteet ja asetetaan tavoitteet ja toimenpiteet. Lähtökohdana on, että kaupunki on olemassa tamperelaisia varten. Asukkailla on oikeus tulla kuulluksi ja osallistua yhteisten, itselle tärkeiden asioiden edistämiseen.

LÄHIÖOHJELMAN TEEMAT JA TOIMENPITEET

Kaupunginosakehittämisessä teemat toimivat suuntaviivoina, jotka ohjaavat toimenpiteiden suunnittelua ja toteutusta. Ne toimivat myös apuna alueen yhteiskehittämisessä ja viestinnässä.

Peltolammin-Multisillan lähiöohjelman käynnistyessä muodostettiin kehittämisen teemat, joiden avulla pyrittiin lisäämään asukkaiden hyvinvointia, luomaan viihtyisää ympäristöä, parantamaan palveluja ja liikku- mista sekä edistämään yhdessä tekemistä.

Kehittämisen teemat pohjautuvat asukkai- den näkemyksiin, alueen ominaispiirteisiin ja kaupungin tavoitteisiin. Asukkaiden kehit- tämistarpeita ja toiveita kerättiin asukas- kyselyissä, haastatteluilla ja asukastapah- tumalla alueella. Näkemyksistä koostettiin asukaslähtöiset ilmiöt.

Peltolammin ja Multisillan neljä kehittämi- sen teemaa muodostettiin asukaslähtöisten ilmiöiden ja valtakunnallisen lähiöohjelman teemoista. Valtakunnalliset teemat koostui- vat pitkäjänteisen kehittämisen tarpeista ja mahdollisuuksista, jotka lisäävät asukkaiden hyvinvointia ja alueiden elinvoimaisuutta.

Eri toimialojen ja toimijoiden toteuttamat konkreettiset kehittämistoimet Peltolam- min-Multisillan lähiöohjelmassa koottiin yhteen yhdeksi kokonaisvaltaiseksi toimen- pideohjelmaksi. Toimenpiteet on listattu teemojen mukaisesti.

TEEMA 1 HYVINVOIVAT ASUKKAAT

Turvaa lasten näkökulmasta
Tukea lapsiperheille
Tekemistä ja turvallista tilaa nuorille
Yhteinen keskus toiminnalle

TEEMA 2 HYVÄ ARJEN YMPÄRISTÖ

Viihtyisyyttä ja turvallisuutta valaistuksesta
Monimuotoista puistoympäristöä kaikenikäisille
Esteetöntä ja sujuvaa arkea
Mahdollisuuksia ulkona liikkumiseen

TEEMA 3 PALVELUT LÄHELLÄ

Parempia palveluita asukkaille
Vetovoimaa hyvinvointikeskuksesta
Tasapainoa monipuolisista asunnoista

TEEMA 4 YHDESSÄ TEKEMINEN

Myönteistä näkyvyyttä alueille
Yhdessä kohti monimuotoista luontoa
Tietoa omasta lähimetsästä

SYMBOLI toimenpiteen yhteydessä merkitsee, että lähiöohjelma on tukenut toimenpiteen asukasosallisuutta.

SYMBOLI toimenpiteen yhteydessä merkitsee, että toimenpide on rahoitettu 35 % valtion lähiöavustuksella (ARA).

TEEMA 1

Hyvinvoivat asukkaat

Lasten, nuorten ja perheiden pitkäjänteinen tukeminen lisää hyvinvointia. Harrastamisen mahdollistaminen, mielekäs tekeminen ja turvallisuuden tunteen edistäminen ovat tärkeitä kokonaisuuksia hyvinvoinnin tukemisessa.

Kuva: Laura Hoppo

**TEEMA 1.
HYVINVOIVAT ASUKKAAT**

TOIMENPITEET

Puistoruokailu

2021– / Me-talo, Tampere Junior

Nuorten työllistäminen kesätoimintaan ja kesäkioski

2021 / nuorisopalvelut, Me-talo, osallistuva budjetointi

Harrastusvälineiden kesälainaamo 2021 / nuorisopalvelut

Nuorisokeskuksen aukiolojen laajentuminen Multisillassa 2021– / nuorisopalvelut

Lasten ja nuorten harrastustoiminnan edistäminen 2020– / nuorisopalvelut, Me-talo, Peltolammin koulu, Lupa harrastaa

Lapsiperheiden parissa työskentelevien yhteistyön kehittäminen

2020–2022 / Me-talo, lapsiperheiden sosiaalipalvelut, perhekeskustiimi

Alueellinen turvallisuuskartoitus lapsille ja nuorille 2022 / Me-talo, Tampere Junior

Koulun roolin vahvistaminen kasvun ja hyvinvoinnin edistäjänä

/ Peltolammin koulu, nuorisopalvelut, Me-talo

Varhaiskasvatuksen roolin vahvistaminen alueen perheiden hyvinvoinnin tukemisessa / varhaiskasvatus

Ympäristötyö asukkaiden turvallisuuden tunteen edistämiseksi 2020–21 / A-Kilta ry

Erätauko – Dialoginen keskustelu turvallisuudesta 2022 / Me-talo

Vieraskielisten toimintojen vahvistaminen, yhteisövalmennus ja kielikahvila /

Koko-hanke, SPR, Maahanmuuttajainfo Mainio

Yhteisöneuvonta / aikuissosiaalityö, A-Kilta ry

**LASTEN JA NUORTEN
ALUEELLINEN TURVALLISUUSKARTOITUS**

Turvaa lasten näkökulmasta

Lapsille ja nuorille suunnatussa turvallisuuskartoituksessa selvitettiin peltolammilaisten ja multisiltalaisten lasten kokemuksia alueen turvallisuudesta. Kartoitus nosti esiin alueen turvallisuuden kehittämiskohtia, jotka muutoin olisivat saattaneet jäädä huomaamatta. Kartoitus antaa lapsille ja nuorille vaikuttamismahdollisuuden omaan ympäristöön. Sen avulla voidaan vaikuttaa myönteisesti kehitettävän asuinalueen lasten hyvinvointiin.

Lasten ja nuorten näkemysten esille tuominen vaatii usein kohdennettua tukea. Turvallisuuskartoituksessa tietoa ja kokemuksia koottiin alakoululaisille suunnatussa kyselyssä ja työpajoissa ja haastatteleamalla yläkouluikäisiä. Kartoituksessa hyödynnettiin Pelastakaa lapsen ry:n kehittämää Toivon ja turvan työkalua. Alueellinen turvallisuuskartoitus oli osa Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyötä.

TOTEUTUS

Me-talo, Tampereen kaupunki

Tampere Junior -kehitysohjelma, Tampereen kaupunki

Peltolammin koulu, Tampereen kaupunki

Nuorisopalvelut, Tampereen kaupunki

Turvattomuutta heikentäviin tilanteisiin voidaan puuttua kuuntelemalla lasten ja nuorten omia kokemuksia ja ajatuksia turvallisuudesta. Samoin voidaan vahvistaa turvallisuuden tunnetta. Joskus aika pienetkin asiat voivat olla merkityksellisiä, kun niitä tarkastellaan lasten ja nuorten näkökulmasta. Yhteenkuuluvuus lisääntyy, kun lapset ja nuoret pääsevät vaikuttamaan oman alueensa kehittämiseen. Sillä on varmasti hyvinvointia lisääviä vaikutuksia myös pitkälle tulevaisuuteen.

TANJA JURVANEN, PROJEKTIPÄÄLLIKKÖ,
TAMPERE JUNIOR -KEHITYSOHJELMA, TAMPEREEN KAUPUNKI

PUISTORUOKAILU

Tukea lapsiperheille

Puistoruokailut Tampereen neljällä alueella tarjosivat maksuttoman aterian alle 16-vuotiaille kesällä 2022. Kesä-heinäkuussa jaettiin lähes 6000 ateriaa neljänä arkipäivänä viikossa.

Puistoruokailun pilotointi toteutettiin Peltolammin uimarannalla kesällä 2021. Seuraavana vuonna kokeilu laajeni kolmelle uudelle alueelle. Kohdealueilla asuu keskimääräistä enemmän pienituloisia perheitä, joiden lasten hyvinvointia voitiin tukea maksuttomalla ruokailulla ja yhteisellä tekemisellä. Samalla puistoruokailu tarjosi lapsille ja nuorille mielekästä toimintaa ja turvallisia aikuisia pitkän kesäloman tueksi. Puistoruokailun yhteydessä järjestettiin myös muun muassa musiikkihetkiä ja ulkopelejä.

Puistoruokailu toi yhteen alueella työskentelevän eri alojen ammattilaisten yhteisön ja alueen lapset, nuoret ja lapsiperheet.

TOTEUTUS

Me-talo, Tampereen kaupunki

Tampere Junior -kehitysohjelma, Tampereen kaupunki

Nuorisopalvelut, Tampereen kaupunki

Paikalliset yhdistykset ja yritykset

Kuva: Laura Hoppo

NUORISOKESKUS

Tekemistä ja turvallista tilaa nuorille

Multisillan Vanhalla Suklaatehtaalla sijaitseva nuorisokeskus Suklis tarjoaa maksutonta ja helposti saavutettavaa toimintaa 9–17-vuotiaille.

Nuorisokeskuksen aukioloaikoja laajennettiin vuonna 2021, sillä alueen lapsille ja nuorille toivottiin enemmän kohtaamisten mahdollisuuksia heidän omalla asuinalueellaan. Nuorisokeskus järjestää toimintaa arkipäivisin, viikonloppuisin ja loma-aikoina. Toimintaan ei pääsääntöisesti tarvitse ilmoittautua etukäteen. Keskuksen tavoitteena on tarjota alueen lapsille ja nuorille turvallinen tila ajanviettoon ja turvallisia aikuisia, joihin tukeutua.

Keväällä 2022 toteutetussa lasten ja nuorten turvallisuuskartoituksessa Suklis (nuorisokeskuksen ja Me-talon toiminnot) nousi yhdeksi mielekkäimmistä ja turvaa tuovimmista paikoista alueen lasten ja nuorten keskuudessa.

TOTEUTUS

Nuorisopalvelut, Tampereen kaupunki

Moniammatillinen toiminta ja aktiivinen yhteistyö asukkaiden kanssa takaavat asuinalueille mahdollisimman hyvät palvelut ja olemassa olevien tilojen käytön maksimoinnin. Multisillan alueella on tehty tätä yhteistyötä onnistuneesti jo pidempään. Multisilta toimiikin hyvänä esimerkkialueena muiden alueiden kehitystyössä!

JUKKA ETU-SEPPÄLÄ, NUORISOPALVELUJOHTAJA,
TAMPEREEN KAUPUNKI

Kuva: Laura Happonen

ME-TALO

Yhteinen keskus toiminnalle

Tampereen Me-talo on toiminut projektirahoituksella Peltolammin-Multisillan alueella vuosina 2017–22. Laajimmillaan toimintaa on järjestetty viidessä eri toimipisteessä. Viime vuosina toiminta on keskittynyt Multisillan Vanhalle Suklaatehtaalle ja Peltolammin koululle.

Me-talon tavoitteena on vahvistaa alueen asukkaiden hyvinvointia, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Nämä teemat toistuvat kaikessa Me-talolla järjestettävässä toiminnassa. Me-talolla on järjestetty alueellisia tapahtumia, tarjottu harrastus-, koulutus- ja työllistymismahdollisuuksia ja toteutettu asukkaiden toiveista ja tarpeista nousseita kokeiluja. Me-talo on koonnut yhteen kaikenikäisiä alueen asukkaita ja erityyppisiä toimijoita.

Me-talon ja lähiohjelman yhteistyö on ollut tiivistä ja vastavuoroista. Yhteistyö on mahdollistanut entistä moniammatillisemman ja laajemman yhteiskehittämisen ja viestinnällisten resurssien jakamisen ja hyödyntämisen.

TOTEUTUS

Tampereen kaupunki

Me-säätiö

Paikalliset järjestöt, yhdistykset, seurakunnat ja yritykset

Paikalliset asukkaat

Kuva: Jarno Koskinen

SYRJINNÄSTÄ VAPAA ALUE
DISCRIMINATION-FREE ZONE

Koen, että Me-talon kaltainen ruohonjuuritason toimija sopii täydellisesti lähiöohjelman yhteistyökumppaniksi. Näin kaupunginosakehittäminen voidaan helposti jalkauttaa asukkaiden keskuuteen. Samalla voidaan vahvistaa kaikkien osapuolten osallisuuden kokemusta.

JARNO KOSKINEN, ALUEKOORDINAATTORI,
PROJEKTIPÄÄLLIKKÖ, ME-TALO, TAMPEREEN KAUPUNKI

TEEMA 2

Hyvä arjen ympäristö

Liikenneturvallisen, toimivan ja esteettömän ympäristön kehittäminen on olennaista. Peltolammin ja Multisillan suuria vahvuuksia ovat metsäisyys ja luonnonläheisyys. Ulkoilualueiden ja leikkipuistojen uudistamisella tehdään parempaa arjen ympäristöä kaikille.

Kuva: Tommi Penttinen

**TEEMA 2.
HYVÄ ARJEN YMPÄRISTÖ**

TOIMENPITEET

Valaistussaneeraus alueilla* 2021–23 / kaupunkiympäristön rakennuttaminen

Peltolammin ulkoilureitin kunnostus* 2022–23 / liikuntapalvelut

Pärrinkosken retkeilyolosuhteiden parantaminen 2021–22 / kiinteistötoimi, osallistuva budjetointi

Uimarannan leikkivälineiden ja kuntosalin uusiminen* 2021 / liikuntapalvelut

**Liikenneturvallisuuden parantaminen, ajonopeuksien pudottaminen ja Rukka-
mäentien kehittäminen** 2021– / liikennejärjestelmän suunnittelu

Multisillanpuiston uudistaminen asukkaiden kanssa* 2022 / viheralueet- ja hulevedet, kiinteistötoimi

Palokallion ja Multisillan alikulkukäytävien uudistaminen 2021/ kaupunkiympäristön rakennuttaminen

Asukkaiden kunnossapitoideoiden eteenpäin vieminen* 2020–2022 / lähiöohjelma, kaupunkiympäristön rakennuttaminen

Valoheijastukset Peltolammin koulun ja Multisillan päiväkodin seinillä 2021–22 / kaupunkiympäristön rakennuttaminen

Multisillan jalkapallokentän kunnostuksen edistäminen 2020–2022 / liikuntapalvelut

Ympäristöystävällisyyden edistäminen, 1,5 asteen elämäntavat* 2021 / Kestävä Tampere

Metsänhoidon toimenpiteitä alueilla 2021–22 / kiinteistötoimi

* = rahoitettu 35 % valtion lähiöavustuksella (ARA)

VALAISTUKSEN UUDISTAMINEN

Viihtyisyyttä ja turvallisuutta valaistuksesta

Valaistuksella on merkittävä rooli viihtyisyyden ja turvallisuuden edistäjänä. Peltolammin ja Multisillan alueen valaistusta uudistettiin ja lisättiin vuosina 2021–22.

Valaistussaneerauksen tavoitteena oli kohentaa ympäristön laatua, parantaa turvallisuutta ja uudistaa valaistusta kestävämmäksi. Parannustyön myötä alueen valaistuksen energiankulutus puolittui aiemmasta. Valaistusta toteutettiin myös valotaiteena alueen koulun ja päiväkodin seinäpinnoilla.

Alueen asukkaiden toiveita valaistuksesta selvitettiin asukaskyselyssä ja -tapahtumissa. Asukkaat toivat uudistuksen suunnitteluun arvokasta paikallistuntemusta käytetyistä kulkureiteistä. Valaistusta tuotiin asukkaiden toiveiden mukaisesti esimerkiksi aiemmin valaisemattomille reiteille.

Peltolammin ja Multisillan alueista tulee ensimmäiset kaupunginosat, joissa yleinen valaistus on toteutettu kokonaan LED-tekniikalla.

JUSSI KULOMÄKI, RAKENNUKESKUSINSINÖÖRI,
TAMPEREEN KAUPUNKI

MULTISILLANPUISTON UUDISTUS

Monimuotoista puistoympäristöä kaikenikäisille

Multisillanpuiston leikkipaikka, metsäalue ja näiden väliin jäävä puistoalue uudistetaan vuosina 2022–23 asukkaiden kanssa tehdyn suunnitelman pohjalta. Suunnitelma tehtiin yhteistyössä alueen koulun ja päiväkodin sekä alueen muiden asukkaiden kanssa. Lähiohjelma on ollut tiiviisti mukana mahdollistamassa asukkaiden osallisuutta koko suunnitteluprosessin ajan.

Asuinkerrostalojen väliselle metsäalueelle sijoittuvan puistoalueen pelikenttä ja leikkipaikka peruskorjataan. Leikkipaikka toteutetaan luontoteemalla. Uudistuksessa huomioidaan myös maiseman käsittely, saavutettavuus ja reitit. Metsäalueelle toteutetaan teemapolku.

Leikkipaikan ja metsäalueen väliin toteutetaan niin sanottu välivyöhyke, joka tukee luonnon monimuotoisuutta. Vyöhykkeelle tulee erilaisia puusta tehtyjä rakenteita, taidetta ja metsäniittyjä. Puumateriaali on peräisin Multisillanpuistossa toteutetuista metsänhoidollisista toimista. Kaupungin puistoissa ensi kertaa toteutettu välivyöhyke tarjoaa uutta ja mielenkiintoista ympäristöä puistossa kävijöille.

Puiston peruskorjaus on osa Tampereen kaupungin leikkipaikkoja koskevaa Leikkipaikat 2021–30 -viherpalveluohjelmaa.

TOTEUTUS

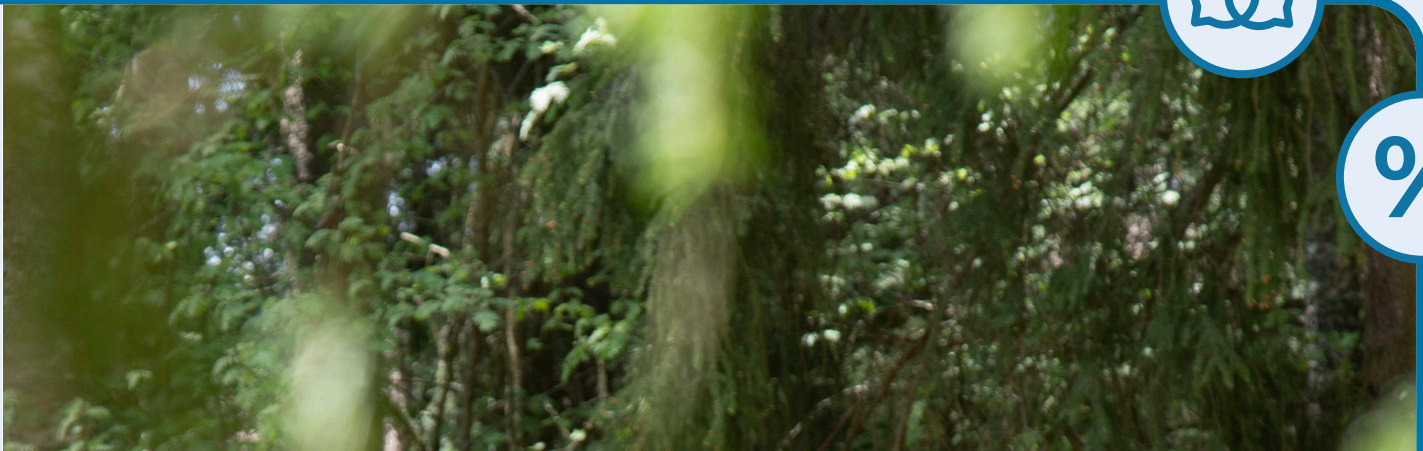
Viheralueet - ja hulevedet, Tampereen kaupunki

Kiinteistötoimi, Tampereen kaupunki

Tampereen Infra Oy

Villi Vyöhyke ry

ASUKAS-
YMMÄRRYS
2020

ASUKAS-
TYÖPAJAT
2021

KARTTA-
KYSELY
2021

ASUKAS-
TAPAHTUMAT
2021

YLEIS-
SUUNNITELMAN
ESITTELY
2022

Hyvä lähiympäristö on kaikkien oikeus ja se kuuluu kaikille. Multisillanpuiston suunnittelun yhteydessä konkretisoitui se, että asukkaat ovat huolissaan lähiympäristöstään ja haluavat olla mukana siihen kohdistuvissa toimenpiteissä. Viherympäristön hyvässä ja kestävässä suunnittelussa tulee ottaa kokonaisvaltaisesti huomioon niin luonnon tila ja sen monimuotoisuus kuin ihmisten tarpeetkin.

TIMO KOSKI, KAUPUNGINPUUTARHURI,
TAMPEREEN KAUPUNKI

Kuva:
Laura Hoppo

ESTEETTÖMYYDEN PARANTAMINEN

Esteetöntä ja sujuvaa arkea

Esteetön ympäristö sujuvoittaa kaikkien arkiliikkumista – ei vain erityistarpeisten henkilöiden. Asuinalueen esteettömyys vaikuttaa myönteisesti ympäristön saavutettavuuteen ja turvallisuuteen.

Peltolammin ja Multisillan alueilla esteettömyyttä edistettiin tiiviissä yhteistyössä asukkaiden kanssa. Ikääntyneiden asukkaiden näkemyksiä kuultiin erityisesti esteettömyyskävelyillä ja kasvokkaisissa kohtaamisissa.

Loppuvuonna 2022 alueille lisättiin 23 uutta penkkiä ja istuinta keskeisten kulkureittien varsille ja palveluliikenteen odotusalueille. Multisillassa parannettiin myös yhteyttä pysäkiltä päivittäistavaramyymälään. Esteettömyyden parantaminen jatkuu keväällä 2023.

TOTEUTUS

Liikennejärjestelmän suunnittelu, Tampereen kaupunki

Kuntatekniikan suunnittelu, Tampereen kaupunki

Ramboll Finland Oy

Tuomi Logistiikka Oy

Tampereen Infra Oy

Pieni toimenpide kaupungille, suuri merkitys käyttäjille. Yksikin levähdyspaikka voi mahdollistaa kaupassa käynnin tai päiväkävelyn. Lähiöohjelman myötä penkkien lisääminen on otettu pysyväksi tavaksi katujen suunnittelussa, joten penkkejä toteutetaan jatkossakin katujen kunnostuksen yhteydessä.

**KATJA SEIMELÄ, LIIKENNEINSINÖÖRI,
TAMPEREEN KAUPUNKI**

LÄHILIIKUNTAPAikkojen kunnostaminen

Mahdollisuuksia lähiliikkumiseen

Lähiliikuntapaikat tarjoavat tasa-arvoisen ja saavutettavan mahdollisuuden harrastaa liikuntaa omalla asuinalueella.

Suosituksen ja alueellisesti merkittävän Peltolammin ulkoilureitin pohjoisosa kunnostettiin lähiöohjelman aikana. Myös ulkoilureitin varrella sijaitsevan Peltolammin uimarannan leikkivälineet ja ulkokuntosalilaitteet uudistettiin. Alueen asukkaat osallistuivat leikkiväline- että ulkokuntosaliuudistuksen suunnitteluun. Myös reitin eteläinen osa kunnostetaan vuonna 2023.

Asukkaiden toiveena on ollut erityisesti Multisillan urheilukentän kunnostaminen. Kenttä vuokrataan vuonna 2023 urheiluseuralle, joka tuo alueelle lisää harrastustoimintaa. Kenttä kunnostetaan urheiluseuran ja kaupungin yhteistyönä.

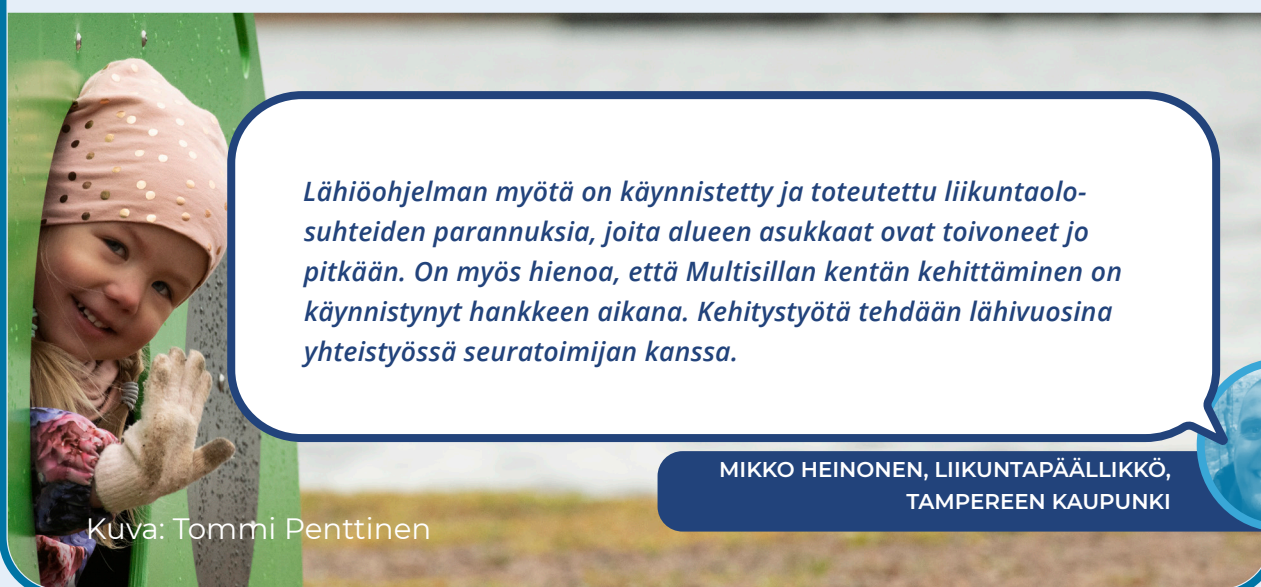
TOTEUTUS

Liikuntapalvelut, Tampereen kaupunki

Kiinteistötoimi, Tampereen kaupunki

Tampereen Pallo-Veikot ry

Tampereen Infra Oy

Lähiöohjelman myötä on käynnistetty ja toteutettu liikuntaolosuhteiden parannuksia, joita alueen asukkaat ovat toivoneet jo pitkään. On myös hienoa, että Multisillan kentän kehittäminen on käynnistynyt hankkeen aikana. Kehitystyötä tehdään lähivuosina yhteistyössä seuratoimijan kanssa.

Kuva: Tommi Penttinen

MIKKO HEINONEN, LIIKUNTAPÄÄLLIKÖ,
TAMPEREEN KAUPUNKI

TEEMA 3

Palvelut lähellä

Saavutettavat ja houkuttelevat paikat, palvelut ja monipuolinen asuntokanta vahvistavat alueiden vetovoimaisuutta. Multisiltaa ja Peltolammia kehitetään kokonaisuutena alueiden erityispiirteet huomioiden.

Kuva: Tommi Penttinen

**TEEMA 3.
PALVELUT LÄHELLÄ**

TOIMENPITEET

Kevyenliikenteen väylien toteutus Multisillan päiväkodin ympäristöön* 2020 /

Matalan kynnyksen 'palvelukioskin' -kokeilu 2020–22 / Me-talo

Multisillan päiväkodin uudisrakennus ja yhteiskäyttötiloja* 1/2022 / asumisen kehittäminen ja palvelutilaverkot

Esteettömyyden edistäminen ja esteettömyyskävely* 2021–23
/ liikennejärjestelmän suunnittelu

Tontinluovutus asuinrakentamiselle Multisillan päiväkodin taakse 2022
/ kiinteistötoimi

Opiskelija-asuntojen täydennysrakentaminen Peltolammille 2020– / POAS

Eteläisen aluekeskuksen suunnittelu: hyvinvointikeskus, liiketiloja ja asuinrakentamista / kaupunkiympäristön suunnittelu, kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka, Lujatalo Oy

Peltolammin koulun tontin suunnittelu asuinrakentamiselle / asemakaavoitus, kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka

Multisillan täydennysrakentamishankkeen suunnittelu 2022– / kiinteistötoimi, asemakaavoitus, Tampereen Vuokratalosäätiö sr

Ikääntyneiden välimuotoisen asumisen mallin kehittäminen Peltolammin hyvinvointikeskuksen läheisyyteen 2020–21/ ikääntyneiden palvelut

Pienimuotoisen täydennysrakentamisen mahdollisuuksien selvittäminen 2021 / asumisen kehittäminen ja palvelutilaverkot, asemakaavoitus

Nyssen kehittäminen 2021– / joukkoliikenne

* = rahoitettu 35 % valtion lähiöavustuksella (ARA)

MULTISILLAN PÄIVÄKOTI JA YHTEISKÄYTTÖTILAT

Parempia palveluita asukkaille

Palvelurakennusten uudistamisella on merkittävä rooli asuinalueen kehittämisessä ja palveluiden parantamisessa. Keskeisellä paikalla sijaitseva uusi julkinen rakennus lisää alueen veto- ja pitovoimaa.

Multisillan uusi päiväkotitoiminta otettiin käyttöön vuoden 2022 alusta. Uusi rakennus sisältää päiväkodin lisäksi alueelle kaivattuja yhteiskäyttötiloja. Päiväkotirakennuksen liikuntasali, keittiö ja ruokasali ovat vuokrattavissa iltakäyttöön. Tilat ovat kohtuuhintaisesti vuokrattavissa ja mahdollistavat monenlaisen toiminnan järjestämisen.

Päiväkotitoiminta on suunniteltu tarkoituksenmukaiseksi pääkäyttäjilleen. Rakennuksen piha ja sisätilat on suunniteltu esteettömiksi. Kaksikerroksisen päiväkodin yläkerta on puurakenteinen ja toteutettu CLT-elementeistä.

Multisillan uusi päiväkotitoiminta on tiloiltaan valoisa ja toimiva. Puupinnat tuovat rauhallisuutta ja värit sopivasti eloa. Tiloissa on nyt arkisin toimintaa säännöllisesti kolmena iltana viikossa, mutta viikonloput ovat vielä olleet hiljaisia. Tilat sopivat hyvin esimerkiksi erilaisten perhejuhlien tai kokousten pitopaikaksi. On hienoa, että lapset ja perheet pääsevät nauttimaan uudesta upeasta talosta pitkän odottelun jälkeen.

SAIJA ORENIUS, MULTISILLAN PÄIVÄKODIN JOHTAJA,
TAMPEREEN KAUPUNKI

Kuva: Tommi Penttinen

HYVINVOINTIKESKUS

Vetovoimaa hyvinvointikeskuksesta

Peltolammin alueelle rakennettava uusi hyvinvointikeskus nousee tulevaisuudessa merkittävään rooliin Peltolammin ja Multisillan alueiden pitkäjänteisessä kehittämisessä. Uuden keskuksen arvioidaan valmistuvan vuonna 2027.

Hyvinvointikeskus kokoaa yhteen alueen koulun, kirjaston, varhaiskasvatuksen, nuorisopalvelut ja tulevan hyvinvointialueen palvelut. Palvelujen keskittäminen hyvinvointikeskukseen parantaa alueen palvelutarjontaa ja palveluiden saavutettavuutta. Keskuksen myötä alueelle tulee myös uusia tiloja kohtaamiselle.

Hyvinvointikeskuksen lähiympäristöä kehitetään täydennysrakentamalla. Kasvava asukasmäärä mahdollistaa nykyistä laajemman palvelutarjonnan suunnittelun. Peltolammin hyvinvointikeskuksen ja sen eteläpuolisen alueen asemakaavoitus on vireillä.

Tulevan hyvinvointikeskuksen valmistuttua alueen palvelut paranevat merkittävästi. Tämän myötä voidaan luopua väliaikaisista tiloista, joissa toiminta tällä hetkellä on.

**JARMO VILJAKKA, HANKEPÄÄLLIKKÖ,
TAMPEREEN KAUPUNKI**

ASUNTOKANNAN MONIPUOLISTAMINEN

Tasapainoa monipuolisista asunnoista

Asuntokannan monipuolisuus – esimerkiksi talotyytit, asuntojen koot ja hallintajakauma – vaikuttavat asuinalueiden sosiaaliseen tasapainoisuuteen. Vanhoilla kerrostalovaltaisilla asuinalueilla asuntokantaa voidaan monipuolistaa muun muassa rakentamalla aluetta täydentäviä pien- ja rivitaloja, purkamalla vanhaa asuntokantaa tai muuttamalla vuokra-asuntoja omistusasunnoiksi. Täydennysrakentamisessa on erityisesti kiinnitettävä huomiota alueen nykyiseen asuntokantaan ja siihen, miten tuleva asuntotuotanto vaikuttaa alueen kehitykseen.

Peltolammilla ja Multisillalla on sekä käynnissä että suunnitteilla alueiden asuntokantaa monipuolistavaa täydennysrakentamista. Tässä otetaan huomioon pienimittakaavaisen täydennysrakentamisen mahdollisuudet.

Uusia asuntoja on suunnitteilla Multisillan päiväkodin ympäristöön ja Multiojankadulle sekä Peltolammin vanhan koulun alueelle ja tulevan hyvinvointikeskuksen yhteyteen. Päiväkodin ympäristöön rakentuu sekä kerrostalo- että rivitalotyyppistä asuntorakentamista, jossa sekä yksiöiden että vuokra-asuntojen määrää on rajoitettu. Asunnoista enintään kolmannes voi olla yksiöitä.

Kaupunginosissa tarvitaan erikokoisia asuntoja niin pien-, rivi- kuin kerrostaloissakin, jotta alueella voi muuttaa asukkaiden sen hetkiin tarpeisiin ja toiveisiin vastaavaan kotiin. Näin alueella myös olisi kaikenkokoisia kotitalouksia ja asuisi kaikenikäisiä asukkaita. Kaupunginosan arvostus säilyy, kun naapuruston sukupolvet moikkaavat ja touhuavat yhdessä!

**AULI HEINÄVÄ, ASUNTO- JA KEHITYSPÄÄLLIKKÖ,
TAMPEREEN KAUPUNKI**

TEEMA 4

Yhdessä tekeminen

Yhdessä tekeminen ja asukkaiden osallistuminen alueen kehitykseen on tärkeää. Asukkaiden ja eri tahojen yhteistyön tukeminen ja mahdollistaminen hyödyttävät kaikkia. Alueen kehityksestä viestitään aktiivisesti erilaisin keinoin ja käydään keskustelua asukkaiden kanssa.

Kuva: Laura Hoppo

A close-up photograph of a green metal post with white graffiti. The graffiti reads 'MIÄÄ' at the top, a heart symbol in the middle, and 'PELTSU' at the bottom. The background is a blurred outdoor scene with green grass and yellow flowers.

MIÄÄ
PELTSU

**TEEMA 4.
YHDESSÄ TEKEMINEN**

TOIMENPITEET

Asukasraati* 2020–2022 / lähiöohjelma

Alueen kehittämistä koskevia asukastapahtumia ja -kyselyitä* 2020–2022
/ lähiöohjelma

Aluebrändin ja viestinnän kehittäminen; mm. tiedotelehti, alueelliset digitaaliset kanavat, #PeltsuMultsu kirjainkyltti, PeltsuMultsu -heijastimet alueen kouluun ja päiväkoteihin*
2020–22 / lähiöohjelma

Taloyhtiöfoorumi 2021– / Ekokumppanit

Metsätiedon jakamisen edistäminen* 2020–2022 / kiinteistötoimi

Osallistava luonnonhoidon opas ja talkoita asukkaille* 2020–2022 / viheralueet-
ja hulevedet, Villi Vyöhyke ry

EKOS-tutkimushankkeen asukashaastattelut ja keskustelutilaisuudet 2021–22 /
Tampereen yliopisto

Turvallisuustiedon kerääminen alueen toimijoilta, Tilannehuone 2022
/ Tampere Junior, Me-talo

**Ikääntyneiden näkemysten kerääminen turvallisuudesta ja toimijoiden
yhteistyön vahvistaminen*** / lähiöohjelma

PeltsuMultsun luontohelmet -kampanja* / lähiöohjelma

Luontodialogi asukkaille 2022 / ympäristöpolitiikka

**Varhaiskasvatuksen ja koulun yhteisten tilojen käyttömahdollisuus alueen
asukkaille ja toimijoille** / varhaiskasvatus, liikuntatoimi, perusopetus

* = rahoitettu 35 % valtion lähiöavustuksella (ARA)

PELTSUMULTSUN LUONTOHELMET -KAMPANJA

Myönteistä näkyvyyttä alueille

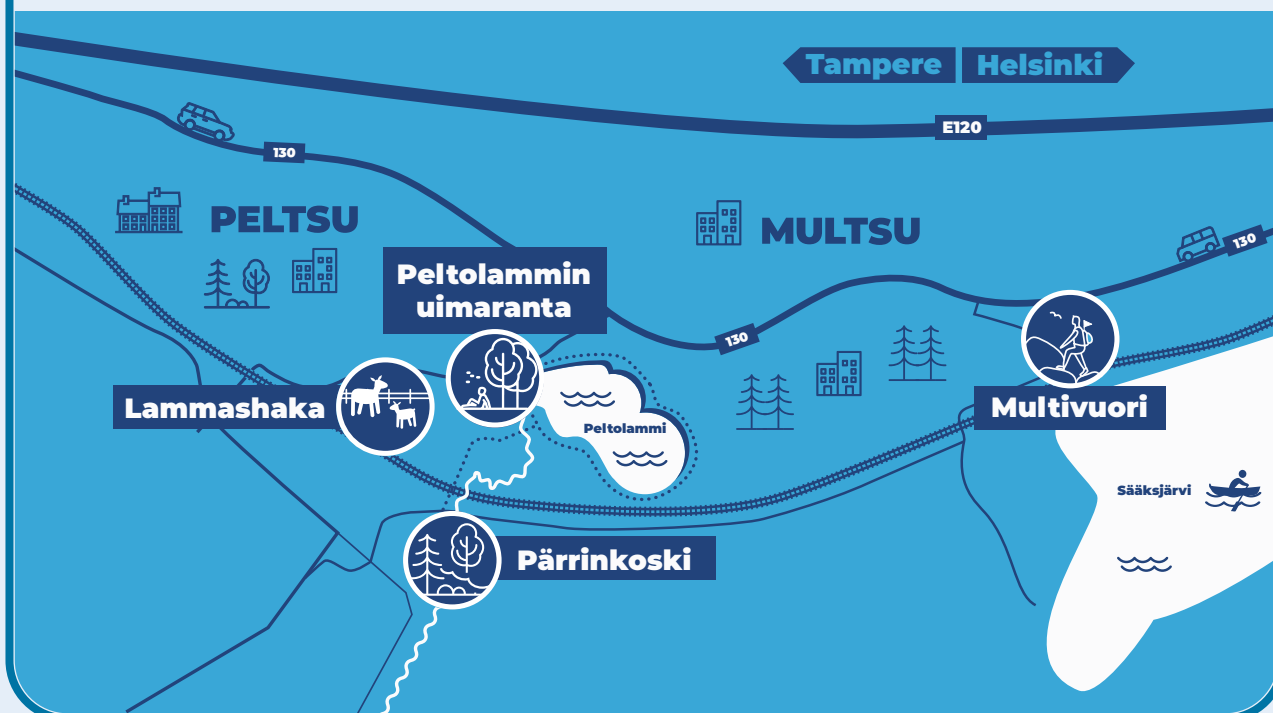
Luonnonläheisyys on Peltolammin ja Multisillan merkittävä vetovoimatekijä. Alueilta löytyy luontokohteita, jotka ovat todellisia helmiä.

Peltolammin-Multisillan lähiöohjelma toteutti yhdessä asukkaiden kanssa kaupunginlaajuisen PeltsuMultsun luontohelmet -markkinointikampanjan, joka kutsui alueella ja sen ulkopuolella asuvia tutustumaan alueen luontokohteisiin.

Kampanjaan toteutettiin sähköinen kartta ja esittelyvideo Peltolammin-Multisillan alueen luontokohteista. Kampanja näkyi sosiaalisessa mediassa sekä Tampereen raitiovaunussa ja linja-autoissa. Kampanjan tavoitteena oli vahvistaa myönteisiä mielikuvia alueista.

TOTEUTUS

Peltolammin-Multisillan lähiöohjelma, Tampereen kaupunki
Markkinointiosakeyhtiö i2
Alueen asukkaat

OSALLISTAVA LUONNONHOITO -OPAS

Yhdessä kohti monimuotoista luontoa

Osallistava luonnonhoidon opas toteutettiin vuosina 2020–2022. Oppaan tarkoituksena on asukkaiden osallisuuden lisääminen ja luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen.

Alueen asukkailla on monipuolista tietoa ja kokemusta lähiluonnon kehittämiseen. Tämä potentiaali jää kuitenkin usein hyödyntämättä. Osallistava luonnonhoidon opas kuvaa toimintamalleja ja ratkaisuja siihen, miten asukkaat voivat osallistua lähiluonnon ja luonnon monimuotoisuuden kehittämiseen. Opas sisältää käytännönläheisiä esimerkkejä, kuten Peltolammilla ja Multisillassa toteutettuja kokeiluja ja talkoita.

TOTEUTUS

Viheralueet ja hulevedet -yksikkö, Tampereen kaupunki
Villi Vyöhyke ry.

Kuva: Sini Lempinen

HYVINVOINTIA LÄHIMETSÄSTÄ -PAIKKATIETOHANKE**Tietoa omasta lähimetsästä**

Lähimetsät ovat tärkeitä virkistyspaikkoja ja luonnolla on myönteinen vaikutus hyvinvointiin. Hyvinvointia kaikille lähimetsästä -hankkeessa kehitettiin metsä- ja luontotiedon jakamista asukkaiden toivomista aihealueista 2020-22. Hankkeessa kehitettiin metsätiedon julkaisua sähköisillä alustoilla, kuten Tampereen kaupungin ylläpitämässä, kaikille avoimessa Oskari-karttapalvelussa, ympäristöportaalissa ja retkeilyn karttapalvelussa.

Sähköisten alustojen lisäksi luontotietoa tuodaan tuttuihin lähimetsiin teemataulujen muodossa. Metsäteemapoluksi kutsuttua mallia pilotoidaan Multisillanpuistossa. Polun sisältö ja sijainti valittiin yhteistyössä asukkaiden kanssa.

TOTEUTUS

Kiinteistötoimi, Tampereen kaupunki
Ramboll Finland Oy

Multisillanpuiston metsäteemapolkua oli hedelmällistä valmistella yhteistyössä asukkaiden kanssa. Opastauluihin saatiin asukkailta monia hyödyllisiä ideoita. Niitä hyödyntämällä päästiin lopputulokseen, joka vastaa alueen käyttäjien tarpeita.

ANNE TUOMINEN, METSÄTALOUSPÄÄLLIKKÖ,
TAMPEREEN KAUPUNKI

Kuva: Tommi Penttinen

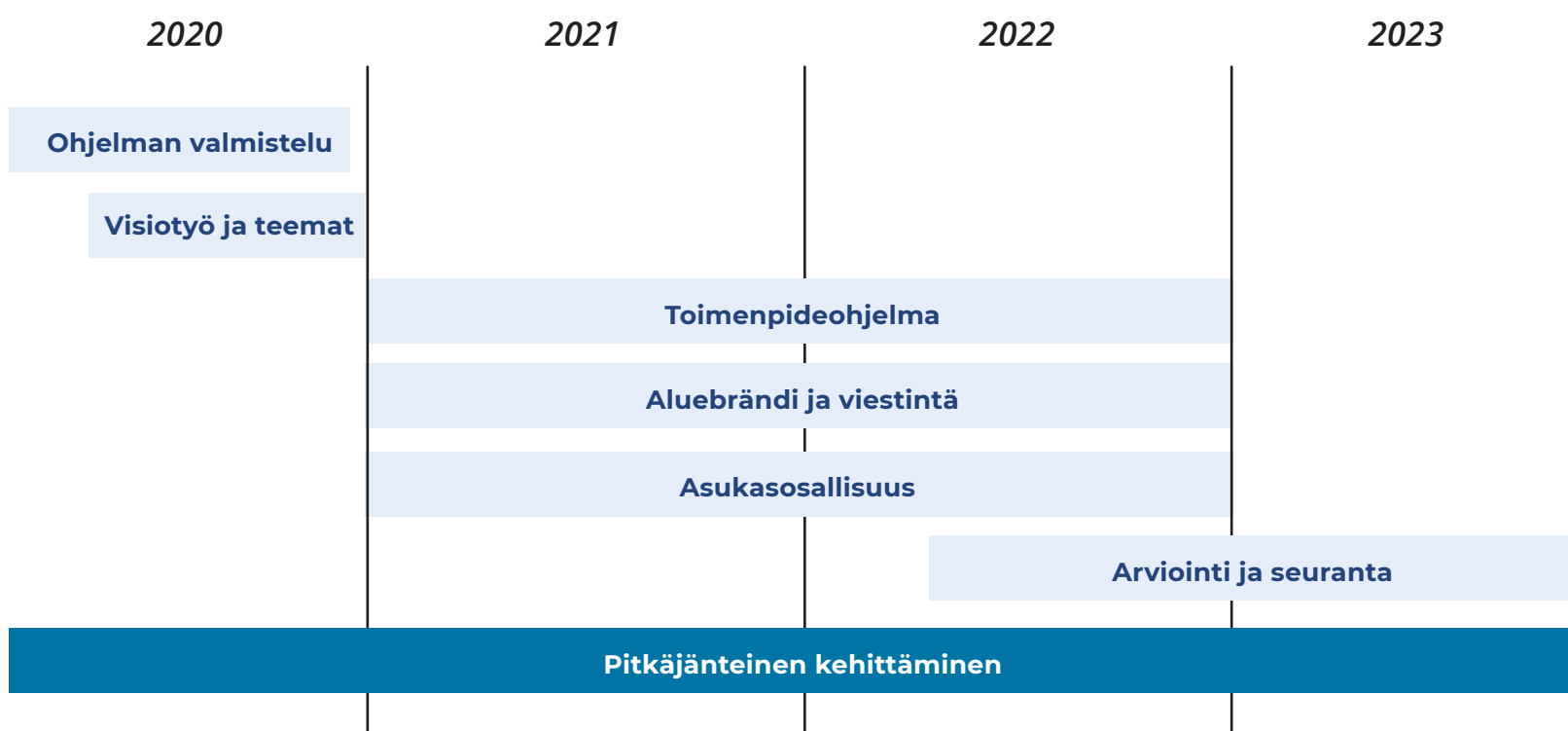

LÄHIÖOHJELMAN TOTEUTUS

Kokonaisvaltaiset kaupunginosakehittämisen ohjelmat sisältävät useita eri toteutuksen vaiheita. Yhteiskehittämiseen perustuvissa hankkeissa on myös tyypillistä tavoitteiden ja toteutuksen tarkentuminen vaiheittain.

Peltolammin-Multisillan lähiöohjelma koostui ohjelman valmisteluvaiheesta, vision ja teemojen muodostamisesta, toimenpideohjelman laatimisesta, aluebrändin suunnittelusta, asukasosallisuudesta ja viestinnästä sekä arvioinnista ja seurannasta. Osa vaiheista on poikkileikkaavia ja kestävät koko hankkeen ajan, kuten yhteiskehittäminen ja viestintä.

Peltolammin-Multisillan lähiöohjelma toteutettiin tiivissä yhteistyössä lähiöohjelman projektitiimin, kaupungin eri toimialojen, alueiden asukkaiden ja toimijoiden sekä muiden sidosryhmien kanssa. Lähiöohjelman konsulttina toimi strateginen muotoilutoimisto Pentagon Design Oy.

PELTOLAMMIN-MULTISILLAN LÄHIÖOHJELMA - VASTUUTAHO

- **Elinvoiman ja kilpailukyvyn palvelualue,**
Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka, Tampereen kaupunki
- **Strateginen omistaja Virpi Ekholm,** kiinteistöjohtaja
- **Operatiivinen omistaja Auli Heinävä,** asunto- ja kehityspäällikkö

LÄHIÖOHJELMA -PROJEKTITIIMI

- Visiotyö ja teemojen kehittäminen
- Toimenpideohjelman laatiminen ja uusien toimenpiteiden edistäminen
- Yhteistyön koordinointi
- Asukastapahtumien ja -kyselyiden toteutus
- Ohjelman ja kehittämisen viestintä alueella
- Aluebrändin kehittäminen
- Valtakunnalliseen yhteistyöhön osallistuminen

KAUPUNGIN TOIMIJAT JA KUMPPANIT

- Omistajuus omiin toimenpiteisiin ja toimintaan sekä vastuu näiden rahoittamisesta
- Yhdessä luotavan alueellisen vision ja kehittämisen teemojen huomioiminen
- Asukasosallisuuden edistäminen
- Aluebrändin edistäminen ja viestintä
- Toimijoiden ja kumppanien yhteen tuominen, sparraaminen ja yhteistyön edistäminen

LÄHIÖOHJELMAN TOTEUTUS

1. Ohjelman valmistelu

Peltolammin-Multisillan lähiöohjelma oli osa ympäristöministeriön toteuttamaa valtakunnallista lähiöohjelmaa. Sekä valtakunnallisen ohjelman hakuprosessi että paikallinen päätöksentekoprosessi vaativat lähiöohjelman projektisuunnitelmaa.

Alustavalle projektisuunnitelmalle koottiin tietoa työpajassa ja asukkaille suunnatun kyselyn avulla keväällä 2020. Peltolammin-Multisillan lähiöohjelman suunnitteluvaiheessa toteutetussa työpajassa ja kyselyssä selvitettiin muun muassa eri toimijoiden ja alueen asukkaiden kokemuksia alueesta ja alueen kehityskohteista.

Suunnitelma esiteltiin kaikille Tampereen kaupungin palvelualueiden johtoryhmille. Kukin johtoryhmä sitoutui Peltolammin-Multisillan lähiöohjelmaan. Kaupungin johtoryhmä päätti Peltolammin-Multisillan lähiöohjelmaan osallistumisesta toukokuussa 2020.

Monialaiset työryhmät mahdollistavat aina paljon laajemman näkökulman ja paremman ymmärryksen ilmiöistä ja kehitettävistä asioista. Hyvä valmistelu on mahdollistanut myös aiemmin kerätyn tiedon hyödyntämisen ja faktojen huomioimisen. Avoimelle keskustelulle on ollut hyvin tilaa.

AIJA KARTTUNEN, ALUEKOORDINAATTORI, TAMPEREEN KAUPUNKI
KUVA SUSANNA LYLÄ

LÄHIÖOHJELMAN TOTEUTUS

2. Visiotyö ja teemat

Peltolammin-Multisillan lähiöohjelman ensi vaiheessa luotiin suuntaviiva-alueen kehittämiseksi – millainen alueen halutaan olevan tulevaisuudessa, mitkä ovat alueen vahvuudet ja millaisia toiveita ja tarpeita on alueen kehittämiseksi.

Peltolammin ja Multisillan kehittämisen suuntaviivat laadittiin yhdessä muodostamalla visio ja kehittämisen teemat. Yhteiskehittämiseen osallistui alueen asukkaita ja toimijoita sekä kaupungin eri toimialojen asiantuntijoita. Yhteiskehittämisen lisäksi visiota ja teemoja varten tarkasteltiin kaupunkien ja asuinalueiden toimintaympäristön muutosta ja tulevaisuuden kehityssuuntia. Myös kansalliset ja Tampereen kaupunkikehittämisen tavoitteet sekä alueen ympäristö huomioitiin.

Visiotyössä määriteltiin alueen kehittämisessä huomioitavat periaatteet sekä näkemys alueesta tulevaisuudessa. Kehittämisen teemat sisälsivät alueiden keskeisimmät muutostarpeet. Teemojen muodostamisen prosessi on kuvattu tarkemmin Lähiöohjelman teemat ja toimenpiteet -osiossa. (s.20).

Peltolammin-Multisillan visiona on olla vetovoimainen alue kaupunkilaisille ja toimijoille. Alue on ympäristöltään viihtyisä, saavutettava ja turvallinen. Peltolammi-Multisilta on asuinalue, jonka asukkaat elävät hyvää ja aktiivista elämää.

Lähde: Pentagon Design,
Asukaslähtöiset ilmiöt – Analyysi 12/2020

KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVIA ASIOITA

ALUEEN ASUKKAIDEN NÄKEMYKSET

Kehityskohdat, tarpeet, toiveet

TULEVAISUUDEN KEHITYSSUUNNAT

TAMPEREEN KAUPUNKI- KEHITTÄMISEN TAVOITTEET

KANSALLISET KAUPUNKI- KEHITTÄMISEN TAVOITTEET

OLEMASSAOLEVA YMPÄRISTÖ

TEEMAT JA TAVOITTEET ALUEEN KEHITTÄMISESSÄ

1. HYVINVOIVAT ASUKKAAT

Lasten, nuorten ja perheiden kokonaisvaltainen tukeminen lisää pitkäjänteisesti hyvinvointia alueella

2. HYVÄ ARJEN YMPÄRISTÖ

Viihtyisä, toimiva ja kestävä ympäristö edistää asukkaiden hyvinvointia ja turvallisuuden tunnetta

3. PALVELUT LÄHELLÄ

Saavutettavat ja houkuttelevat paikat, palvelut ja toiminnot vahvistavat alueen veto- ja pitovoimaa

4. YHDESSÄ TEKEMINEN

Yhteisöllisyys ja osallisuuden vahvistaminen mahdollistavat asukasylpeyden ja merkityksellisyyden syntymisen

NÄKEMYS ALUEESTA TULEVAISUUDESSA

PeltsuMultsun alue on:

- Vetovoimainen kaupunkilaisille ja toimijoille
- Ympäristöltään viihtyisä, saavutettava ja turvallinen
- Asuinalue, jonka asukkaat elävät hyvää ja aktiivista elämää

ALUEEN KEHITTÄMISESSÄ ERITYISESTI HUOMIOITAVIA ASIOITA

- Alueen asukkaiden toiveet ja tarpeet ovat kehittämisen keskiössä
- Kehittämisessä pyritään vahvistamaan alueen olemassaolevia vahvuuksia kestävästi
- Tehdään sekä pieniä ja nopeasti näkyviä että vaikuttavia pidemmän aikavälin toimenpiteitä

KUHUNKIN TEEMAAN LIITTYVIÄ TOIMENPITEITÄ EDISTETÄÄN VAIHEITTAIN 2022+

LÄHIÖOHJELMA 2020–2022

Lyhyen aikavälin toimenpiteet

PITKÄJÄNTEINEN KEHITYS

Pitkäjänteiset toimenpiteet

LÄHIÖOHJELMAN TOTEUTUS

3. Toimenpideohjelma

Peltolammin-Multisillan alueille laadittiin lähiöohjelmassa kokonaisvaltainen toimenpideohjelma. Toimenpiteet jaoteltiin kehittämisen teemojen mukaisesti.

Peltolammin-Multisillan lähiöohjelma toteutettiin tiiviissä yhteistyössä eri toimialojen ja alueen erilaiset kohderyhmät tuntevien asiantuntijoiden kanssa. Lähiöohjelman projekti-tiimi koordinoi toimenpiteiden yhteiskehittämistä ja osalle toimenpiteistä saatavaa valtion lähiöavustusta. Toimenpiteiden yhteen koordinoimista ja uusien toimenpiteiden edistämistä tehtiin alueen kehittämisen teemojen ja tavoitteiden mukaisesti. Samalla luotiin tarvittavat foorumit ja alustat viestinnälle ja yhteiskehittämiselle.

Toimenpideohjelma sisälsi sekä eri toimijoiden toteuttamia kehitystoimenpiteitä että lähiö-ohjelman aikana käynnistettäviä uusia toimenpiteitä. Uudet toimenpiteet pohjautuivat asukailta ja toimijoilta tulleisiin ehdotuksiin ja alueiden tarpeisiin.

Asukkailta koottiin lähiöohjelman alkuvaiheissa toimenpide-ehdotuksia erityisesti kyselyjen, haastatteluiden ja asukastapah-tuman avulla. Kaupunkiorganisaatiosta ja alueen toimijoilta ehdotuksia kerättiin työpajoissa ja haastatteluissa. Toimenpi-teiden ja niiden toteuttamisen arvioinnissa painotettiin asukkaiden näkökulmaa ja toimenpiteiden vaikuttavuutta. Peltola-min-Multisillan alueiden kehittäminen on sisältänyt myös palveluiden ja infrastruk-tuurin kehittämisen hankkeita, jotka ovat kestoltaan lähiöohjelmaa pidempiä.

Lähiöohjelman tiimi tuki toimenpideohjelman toteutusta edistämällä ohjelmaa sekä kaupunkiorganisaatiossa että alueen toimi-joiden keskuudessa. Tiimi myös koordinoi yhteiskehittämistä, toi yhteen alueen toimi-joita ja tuki toimenpiteiden toteutuksessa asukkaiden osallisuutta.

Toimenpiteiden yhteen koordinoimista ja uusien toimenpiteiden edistämistä tehtiin alueen kehittämisen teemojen ja tavoit-teiden mukaisesti. Yhteiskehittämiseksi ja tiedonkululle muodostettiin työryhmiä ja foorumeita, sekä järjestettiin keskeisistä teemoista työpajoja.

TOIMENPIDEOHJELMAN ONNISTUMISEN EDELLYTYKSET

SITOUTUMINEN POIKKIHALLINNOLLISEEN YHTEISKEHITTÄMISEEN

Edellyttää osallistumista projektiryhmiin ja aktiivista yhteistyön kehittämistä ja yhteistä sisäistä viestintää

KEHITTÄMISEN KOHTEENA OLEVAN ALUEEN PRIORISOINTI

Edellyttää toimenpiteiden resursointia ja toimenpiteiden sisällyttämistä eri toimialojen suunnitelmiin ja esimerkiksi investointiohjelmiin

TIEDONKULKU KAUPUNKI- ORGANISAATIOSSA ASUKKAIDEN JA KAUPUNGIN VÄLILLÄ

Edellyttää viestinnän resursoimista ja aktii-vista muutoksesta ja vaikuttamisen mahdol-lisuuksista kertomista: sisäinen tiedonkulku työryhmien välillä, palvelualueiden sisäisesti ja palvelualueilta lähiöohjelmaorganisaatiolle. Edellyttää myös monikanavaista viestintää ja läpinäkyvyyttä asukkaille

TOIMENPITEIDEN YHTEISKEHITTÄMINEN ASUKKAIDEN KANSSA

Edellyttää tilan luomista osallistumiselle, asukkaiden kanssa yhteiskehittämistä ja yhdessä toteuttamista, yhteiskehittämisestä kiinnostuneiden kannustamista toteutta-maan itse sekä kaupunkilaisaktiivisuuden tukemista

LÄHIÖOHJELMAN TOTEUTUS

4. Aluebrändi ja viestintä

Peltolammin-Multisillan lähiöohjelmassa luotiin aluebrändi- ja viestintäkonsepti viestinnän tueksi. Aluebrändillä tarkoitetaan mielikuvia, joita alueeseen liitetään. Aluebrändi sisältää myös konkreettisia keinoja, joilla tavoiteltuja mielikuvia pyritään lunastamaan.

Kuva: Tommi Penttinen

Peltolammin-Multisillan aluebrändin kehittämiseen johti kaksi havaintoa: Peltolammin-Multisillan alue näkyi mediassa usein negatiivisessa valossa eivätkä asukkaatkaan olleet tietoisia alueen myönteisestä kehityksestä. Aluebrändiä kehitettiin alueen tunnistettuihin vahvuuksiin ja jo olemassa olevaan PeltsuMultsu-kutsumanimeen pohjautuen.

Aluebrändin tavoitteena oli tuoda esiin alueiden myönteistä kehitystä asukkaille mielekkäissä ja luontaisissa kanavissa.

Aluebrändin avulla pyrittiin aktiivisesti muuttamaan alueesta syntyviä mielikuvia sekä tapaa, jolla alueesta puhutaan niin alueen asukkaiden keskuudessa kuin alueen ulkopuolellakin. Aluebrändi osaltaan myös helpottaa tiedon löydettävyyttä ja lisää viestinnän tavoitavuutta ja houkuttavuutta.

Asukkailla ja toimijoilla oli olennainen rooli aluebrändin luomisessa ja alueesta syntyvien mielikuvien muokkaamisessa. PeltsuMultsu-aluebrändi pohjautuu Tampereen kaupungin brändiin ja se toimii alueesta viestimisen välineenä eri kanavissa. Brändi näkyi Peltolammin-Multisillan alueella myös muun muassa valaistuina #peltsumultsu-kirjaimina, heijastimina ja kangaskasseina.

Aluebrändin toteuttamiseen osallistivat alueen asukkaiden lisäksi Tampereen kaupungin viestintä, Tampereen kaupungin markkinointi, Me-talo, Tampereen yliopisto ja Peltolammiseura.

ALUEBRÄNDIN TAVOITTEET

- Vahvuuksiin pohjautuvan identiteetin rakentaminen
- Myönteisen keskustelun synnyttäminen alueesta asukkaiden keskuudessa
- Myönteisen viestinnän edistäminen alueesta kaikille kaupunkilaisille
- Alueen kehityksen esiin nostaminen innostavalla tavalla
- Alueen veto- ja pitovoiman edistäminen

PELTOLAMMIN-MULTISILLAN LÄHIÖOHJELMA

VIESTINNÄN TEEMAT

PELTSUMULTSU KEHITTYY

Alueen kehityksestä viestiminen

Rakennushankkeista
ja poikkeusjärjestelyistä tiedottaminen

PELTSUMULTSUSSA TAPAHTUU

Ajankohtaisten tapahtumien näkyvyys ja
tavoittavuus

Mielikuvan luominen alueesta,
jossa tapahtuu paljon

Tapahtumien
järjestämisen edistäminen

OSALLISTU PELTUMULTSUSSA

Yhteisöllisyyden ja asukkaiden osallisuuden
vahvistaminen

Hiljaisten ryhmien tavoittaminen

PELTUMULTSU HARRASTAA

Kaikkien ikäryhmien harrastamisen
ja liikkumisen edistäminen

Asukkaiden aktivoiminen ja hyvinvoinnin
edistäminen

Aluebrändin lisäksi luotiin viestintäkonsepti, jossa määriteltiin viestinnän äänensävy ja kanavat, joiden kautta asukkaat parhaiten tavoittaa. Äänensävyllä viitataan tapaan ja sävyyn, jolla alueesta viestitään eri kanavissa. Äänensävyyn vaikuttavat monet asiat, kuten viestisisällöt ja sanavalinnat. Viestintäkonseptissa viestinnän toteuttamista jaettiin neljään teemaan PeltsuMultsu kehittyä, PeltsuMultsussa tapahtuu, Osallistu PeltsuMultsussa ja PeltsuMultsu harrastaa.

Viestinnän tueksi perustettiin uusia viestintäkanavia, kuten verkkosivut (www.tampere.fi/peltsumultsu) ja Facebook -sivu PeltsuMultsu kehittyä. Lisäksi hyödynnettiin kaupungin yleisiä kanavia. Viestinnässä käytettiin myös painotuotteita, kuten kadunvarsimainontaa, kauppojen ilmoitustauluja ja suorajakelua asukkaille.

Ohjelmasta toteutettiin myös 12-sivuinen painettu tiedotelehti, joka jaettiin kaikkiin Peltolammin-Multisillan alueen kotitalouksiin loppuvuodesta 2021. Tiedotelehti sisälsi tietoa Peltolammin-Multisillan lähiöohjelmasta, alueella toteutettavista uudistuksista ja asukkaiden mahdollisuuksista osallistua lähiöohjelman ja toimenpiteiden kehittämiseen ja toteuttamiseen.

LÄHIÖOHJELMAN TOTEUTUS

5. Asukasosallisuus

Peltolammin-Multisillan lähiöohjelmassa keskeistä on ollut asukasosallisuuden vahvistaminen. Asukkaille on tarjottu monenlaisia osallistumisen mahdollisuuksia koko lähiöohjelman ajan.

Kuva: Tommi Penttinen

Osallisuuden lisääminen oli yksi Peltolamin-Multisillan lähiöohjelman tärkeimmistä tavoitteista. Osallisuudella voidaan tukea alueen kestäväää kehittämistä ja asukkaiden hyvinvointia. Lähiöohjelman tavoitteena oli antaa asukkaille mahdollisuuksia vaikuttaa oman asuinalueensa kehittämiseen ja kannustaa toimenpiteiden toteuttajia yhteistyöhön asukkaiden kanssa.

Lähiöohjelman aikana asukkaat ovat voineet osallistua alueen kehittämiseen lähtien kehittämistarpeiden määrittelyistä eri toimenpiteiden toteutuksiin. Projektin alussa nähtiin tärkeäksi nostaa myös esiin suunnitelmia, joita kaupunki on tehnyt aiemmin asukkaiden kanssa. Osallisuuden vahvistamisessa oli olennaista monenlaisten osallistumismahdollisuuksien tarjoaminen ja vuoropuhelun mahdollistaminen sekä niin sanottujen hiljaisten ryhmien osallisuuden tukeminen. Asukkaiden osallisuutta lähiympäristönsä

kehittämisessä voisi edistää vielä enemmän olemassa olevien palvelujen ja toimintojen kautta. Lähiöohjelmassa alueille jalkautumista ja kasvokkaisia kohtaamisia toteutettiin, mutta Covid19-pandemiasta johtuen toivottua vähemmän.

Osallisuuden kokemusten ja hyvien käytäntöjen toivotaan lisäävän ymmärrystä asukkaiden ja toimijoiden välisen yhteistyön keinoista. Oppaan tarkoituksena on myös innoittaa vahvistamaan asukkaiden osallisuutta kaupunginosakehittämisessä jatkossakin!

Lähiöohjelman asukasosallisuuden edistämiseen liittyvät toimet on listattu seuraavalla sivulla. Suurin osa asukasosallisuuden edistämiseen liittyvistä toimenpiteistä on ollut projektitiimin koordinoimia. Osallisuuden keinot on kuvattu tarkemmin oppaan Yhteiskehittämisen työtavat -osiossa.

PELTOLAMMIN-MULTISILLAN LÄHIÖOHJELMA ASUKKAIDEN OSALLISTUMINEN

- 4 asukaskyselyä, yhteensä noin 1 200 vastausta
- 8 asukastapahtumaa
- 27 asukkaan asukasraati

ASUKASOSALLISUUDEN EDISTÄMINEN

2020

ALUEEN VAHVUUKSIEN JA KEHITYSKOHTIEN TUNNISTAMINEN

Asukaskysely, kevät 2020
Asukashaastattelut, syksy 2020
Asukastapahtuma Multisillassa, syksy 2020
Jatkokysely asukkaille, syksy 2020
Asukastilaisuus Peltolammin turvallisuudesta, syksy 2020

2021

ALUEEN KEHITTÄMINEN YHDESSÄ

Asukasraati, 2020–22
Taloyhtiöfoorumi, 2021–22
Asukastyöpajat, kevät 2021
Teemoja: valaistus, uimaranta, palvelukioski, tapahtumat, liikennesuunnittelu, hyvinvointi
Multisillanpuiston asukastapahtuma, kevät 2021
Karttakysely, kesä 2021
Teemoja: esteettömyys, Multisillanpuisto, kulkureitit alueella ja metsätiedot
Esteettömyyskävelyt Peltsulla ja Multsulla, kesä 2021
Tehdään yhdessä PeltsuMultsua -asukastapahtumat, syksy 2021
Asukastapahtumat, Pärrinkosken talkoot, Metsäteemapolku-kysely

2021

VIESTINNÄN JA VUOROVAIKUTUKSEN LISÄÄMINEN

Asukastyöpaja aluekehityksen viestimisestä, kevät 2021
Lähiöohjelman tervehdyskortti kaikkiin kotitalouksiin, kesä 2021
Verkkosivut, kesä 2021–
PeltsuMultsu kehitty -Facebook-sivu, kesä 2021–22
Julkinen tiedote PeltsuMultsun kehittämisestä kaikkiin kotitalouksiin, syksy 2021

2022

ALUEEN KEHITTÄMINEN YHDESSÄ

Erätauko-keskustelu, talvi 2022
Luontodialogi, kevät 2022
Luonnon monimuotoisuuden hoitaminen Palokallionpuistossa, kevät ja syksy 2022
Ylä-Rukkamäen torpan raivaukset, kesä 2022
Turvallisuuskartoitus lapsille ja nuorille, kevät 2022
Keskustelut ikäänntyneiden kanssa turvallisuudesta, kevät 2022
Meidän PeltsuMultsu -asukastapahtuma, syksy 2022

LÄHIÖOHJELMAN TOTEUTUS

6. Arviointi ja seuranta

Peltolammin-Multisillan lähiöohjelman arviointi toi arvokasta palautetta ohjelmasta ja alueella toteutetuista toimenpiteistä. Arvioinnin tulokset toimivat myös pohjana seuraavan kaupunginosaohjelman suunnittelussa.

Kuva: Tommi Penttinen

Peltolammin-Multisillan lähiöohjelmaa arvioitiin ohjelman loppupuolella vuonna 2022. Arviointiin osallistuivat sekä asiantuntijat että alueen asukkaat. Jälkiarviointia suunnitellaan toteutettavaksi, kun alueen kehittäminen on jatkunut joitakin vuosia eteenpäin.

TOIMIJAKYSELY

Peltolammin-Multisillan lähiöohjelmaan osallistuneet toimijat ja asiantuntijat kutsuttiin arvioimaan ohjelmaa verkkokyselyssä. Kyselyssä selvitettiin muun muassa vastaajien kokemuksia ohjelmaan osallistumisesta, asukastoimijuuden lisääntymisestä alueella, ohjelman viestinnästä ja aluebrändistä, lähiökehittämisen esteistä, ongelmista ja hyödyistä sekä toimintasuosituksia tuleville lähiökehittäjille.

ASUKASRAATILAISTEN HAASTATTELUT

Ohjelman arviointiin sisältyi neljä asukasraatilaisten haastattelua. Haastatteluissa käsiteltiin osallistumista lähiöohjelmaan ja asukasraatiin, kokemuksia alueen muutoksista ja lähiöohjelman viestinnästä sekä asukkaiden tulevaisuuden toiveita asukastoiminnan ja alueen kehittämiseen.

ASUKASKYSELY

Asukkaille suunnatussa verkkokyselyssä kysyttiin muun muassa osallistumisesta alueen kehittämiseen, osallistumisen kokemuksista, alueella koetuista muutoksista ja toiveista alueen jatkokehittämiseen.

OPPAAN YHTEISTYÖSTÖ

Kokemukset ja opit Peltolammin-Multisillan lähiöohjelmasta koottiin yhteen Lähiökehittämisen oppaaksi syksyllä 2022. Lähiöohjelmaan osallistuneilla toimijoilla oli mahdollisuus vaikuttaa kaupunginosakehittämisen oppaan sisältöön.

PITKÄJÄNTEINEN SEURANTA

Vuonna 2023 perustetaan kaupunkitasoinen kaupunginosakehittämisen ohjausryhmä, jonka tehtävänä on tukea ja seurata Peltolammin-Multisillan alueen kehittämistä tulevaisuudessa.

YHTEISKEHITTÄMISEN TYÖTAVAT

Peltolammin-Multisillan lähiöohjelman työskentelymenetelmät määriteltiin ohjelman valmisteluvaiheessa. Ohjelman työskentelymenetelmiksi valittiin työryhmät, asukasraati, työpajat, kyselyt ja asukastapahtumat.

Työryhmät

Lähiöohjelmaa varten luotiin useita työryhmiä. Kullakin työryhmällä oli oma tehtävänsä ja vastuualueensa.

OHJAUSRYHMÄ

Lähiöohjelman ohjausryhmä toimi lähiöohjelman linjaavana tahona. Ohjausryhmänä toimi Tampereen kaupungin yleispiirteisen maankäytön ohjausryhmä YMO. Tämän lisäksi ohjausryhmään osallistui edustajia sosiaali- ja terveystalvetaista, sivistystalvetaista ja EKOS-tutkimushankkeesta.

OHJAUSTIIMI

Ohjausryhmän tukena toimi pienempi ohjaustiimi, joka koostui kaikkien Tampereen kaupungin palvelualueiden edustajista. Ohjaustiimi seurasi ohjelmaa ohjausryhmää tiiviimmin ja valmisteli esityksiä ohjausryhmälle.

PROJEKTIRYHMÄ

Lähiöohjelman projektiryhmässä käytiin läpi ja keskusteltiin kaupungin eri asiantuntijoiden esittelemänä alueen kehityksestä. Projektiryhmään kuuluivat keskeiset eri toimialojen päälliköt ja Peltolammin-Multisillan alueen toimenpiteistä vastaavat tahot.

OSAPROJEKTIRYHMÄT

Kullekin Peltolammin ja Multisillan kehittämisen teemalle muodostettiin osaprojektiryhmä, joka keskittyi kunkin teeman mukaisten tavoitteiden ja toimenpiteiden edistämiseen. Osaprojektiryhmiin osallistui monipuolisesti alueen toimijoita.

Kuva: Laura Hoppo

Asukasraadın toimintaan ja tapaamisiin tarvitaan konkretiaa – olemassa olevia ehdotuksia ja vaikka huonojakin ideoita, joita asukkaat eivät voi sietää. Tämän jälkeen täytyy kuunnella konkreettisia ideoita asukkailta. Asukkaille annettujen ehdotusten tulisi myös haastaa asukkaita pohtimaan realistisia ja tasa-arvoisia ratkaisuja. Kaiken ei pidä olla helppoa, myös haasteita tarvitaan.

KYUU ETURAUTTI, ASUKASRAATILAINEN
PELTOLAMMIN-MULTISILLAN LÄHIÖOHJELMA

Asukasraati

Asukasyhteistyön tueksi koottiin vapaaehtoisista asukkaista koostuva asukasraati. Asukasraatilaisia kutsuttiin mukaan alueen kehittämiseen ja järjestäjiksi asukastapahtumiin.

Asukasraatiin osallistui 27 alueen aktiivisesta kehittämisestä kiinnostunutta asukasta. Raatilaisille lähetettiin ensimmäisenä tietoa alueen kehittämisestä ja osallistumismahdollisuuksista. Silti asukasraatilaisuus ei velvoittanut osallistumiseen. Koronapandemian aikana asukasraatilaisille järjestettiin verkko-työpajoja keskeisten toimenpiteiden edistämiseksi. Asukastapahtumissa asukasraatilaiset toimivat tulkkina alueen asukkaiden ja kehittäjien välillä.

Asukastapahtumat

Lähiöohjelman asukastapahtumat sisälsivät erilaisia alueen kehittämiseen liittyviä tapahtumia, työpajoja ja tapaamisia. Alueelle jalkautumiseen kuului myös yhteistyö Me-talon kanssa, osallistumista paikallisiin tapahtumiin sekä ikäihmisten kohtaamista ja haastatteluita alueella ja muun muassa Pali-palvelubusseissa. Alueen päiväkodin ja koulun kanssa yhteiskehitettiin esimerkiksi Multisillanpuistoa.

Lähiöohjelmassa järjestettiin asukkaille muun muassa Tehdään PeltsuMultsu asukastapahtumat Peltolammilla ja Multisillassa. Tapahtumissa jaettiin tietoa alueiden kehityksestä, koottiin eri toimijoita ja asukkaita yhteen sekä keskusteltiin Multisillanpuiston alustavista suunnitelmista.

Samalla jaettiin tietoa alueen kehityksestä ja kerättiin palautetta Multisillanpuiston suunnitelmaluonnoksista.

Tapahtumien suunnitteluun osallistui sekä alueen toimijoita että asukasraatilaisia, jotka myös jakoivat tapahtumissa kokemuksiaan asukasraatiin osallistumisesta.

Peltolammilla järjestettyyn tapahtumaan osallistuivat Tampereen kaupungin lisäksi Tampereen eteläinen seurakunta, Peltolammin kirjasto, Ekokumppanit Oy ja Peltolammiseura. Multisillassa tapahtuman järjestelyihin osallistui kaupungin lisäksi muun muassa K-Market Multisilta.

PELTOLAMMIN-MULTISILLAN LÄHIÖOHJELMAN ASUKASTAPAHTUMAT

- Multisillanpuiston asukastapahtuma, Multisillanpuisto
- Tehdään yhdessä PeltsuMultsua -asukastapahtuma, Peltolammin koulu
- Tehdään yhdessä PeltsuMultsua -asukastapahtuma, Me-talo
- Meidän PeltsuMultsu -asukastapahtuma, Multisillan päiväkot
- Viihtyisä ja turvallinen ympäristö -työpaja
- Yhdessä tekeminen, harrastaminen ja palvelut -työpaja
- Viestinnän kehittäminen -työpaja

Työpajat

Lähiöohjelman aikana järjestettiin työpajatyöskentelyä sekä asiantuntijoille että alueen asukkaille. Työpajojen teemat mukailivat lähiöohjelman teemoja, visiota ja alueen ajankohtaisia tarpeita.

Toimijatyöpajojen tavoitteena oli tuoda yhteen eri toimialojen asiantuntijoita ja alueella työskenteleviä toimijoita. Työpajat mahdollistivat toimijoiden tutustumisen toisiinsa ja kokemusten jakamisen. Ne myös vauhdittivat toimenpidekokonaisuuden toteutumista ja laajensivat toimenpiteiden vaikuttavuutta. Työpajat toteutettiin Covid19-pandemian vuoksi etätyöpajoina.

TYÖPAJAT TOIMIJOILLE JA ASIANTUNTIJOILLE

- Lähiöohjelman ideointityöpaja
- Alueen kehittämisen teemat ja toimenpiteet -työpaja
- Viestinnän kehittäminen -työpaja
- Osallisuuden edistäminen -työpaja
- Turvallinen arki -työpaja

Kyselyt

Ohjelman aikana toteutettiin erilaisia kyselyitä, joiden avulla selvitettiin alueen asukkaiden ja toimijoiden kokemuksia, toiveita ja alueen kehittämisen tarpeita sekä koottiin asukkaiden aluetuntemusta. Myös jo ennen lähiöohjelman alkamista toteutetut kyselyt toimivat merkittävänä tiedon ja ymmärryksen pohjana kehittämisen suunnittelussa. Kyselyt toteutettiin verkkokyselyinä.

PELTOLAMMIN-MULTSILLAN LÄHIÖOHJELMAN KYSELYT

- Lähtötilannekysely asukkaille
- Kysely asukkaille kehittämisen teemojen pohjaksi
- Karttakysely asukkaille
- Metsäteemapolku-kysely Multisillanpuiston kehittämiseen
- Arviointi- ja palautekysely

EKOS-TUTKIMUSHANKKEEN POLITIIKKASUOSITUKSET

Kestävä kaupunkikehitys tarvitsee asukastietoa

Käynnissä on kestävyysmurros, jossa tavoitteena on hillitä ilmastonmuutosta ja luontokatoa sekä turvata kestävää hyvinvointia. Valtiot, kunnat, yritykset ja yhdistykset edistävät kestävyysmurrosta politiikoilla ja toimenpiteillä, joilla tiivistetään kaupunkirakennetta, kohdistetaan investointeja energiatehokkuuteen ja kaupunkivihreään tai vahvistetaan joukkoliikennettä. Tutkimukset osoittavat, että kestävyystoimet palvelevat usein hyvin toimeentulevia asukasryhmiä sekä houkuttelevia ja vauraita asuinalueita. Kestävä kaupunkikehitys jättää usein huomiotta vaikutukset, jotka kohdentuvat muihin kuin kehittävinä oleviin asuinalueisiin ja niiden asukkaisiin.

Tavoitteena kuitenkin on asukkaiden mahdollisuus elää ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää ja taloudellisesti turvattua arkea. **Peltolammilla ja Multisillassa tekemämme tutkimuksen perusteella asukkaiden arkea ja yhteiskunnallista toimintaa määrittävät normit, palvelut, osallisuus, resurssit, tieto ja ympäristö.** Niitä on mahdollista tarkastella moniulotteisena, eri toimintatasojen vuorovaikutuksessa

muodostuvina ja asukkaan mahdollisuuksia määrittävinä kehinä (ks. Asukastieto-työkalu).

Asukkaita lähimpänä kehänä on asumiseen liittyvät sosiaaliset verkostot ja asuinalueella tapahtuva toiminta ja kehittäminen. Kauempana on kunnan päätöksenteko ja suunnittelu sekä kansallinen ohjaus ja sääntely. Asukkaat kokevat arjessaan, miten kunnallinen ja kansallinen päätöksenteko vaikuttaa heidän mahdollisuuksiinsa elää ja toimia kestävä kehityksen normien mukaisesti.

Päätöksentekijöiden ja suunnittelijoiden haasteena on sovittaa yhteen globaalit tavoitteet, kansallinen ohjaus, kunnan strategiatavoitteet ja asukkaiden paikalliset tarpeet. Asukkaiden näkökulma jää helposti taka-alalle. Haastetta lisää se, että asukkaiden väliset tiedot ja taidot asuinympäristönsä kehittämiseen osallistumisessa vaihtelevat suuresti. Kestävyystoimia suunnitellessa on tarpeen kysyä, miten ne palvelevat erilaisia asukkaita paikallisesti. Reilu kestävyysmurros edellyttää yhteiskunnallisen eriarvoisuuden ja hyvinvoinnin jakautumisen vähentämistä osana kestävä kehityksen tavoitteita.

ASUKASTIEDON KÄYTTÖ VAATII OSAAMISTA

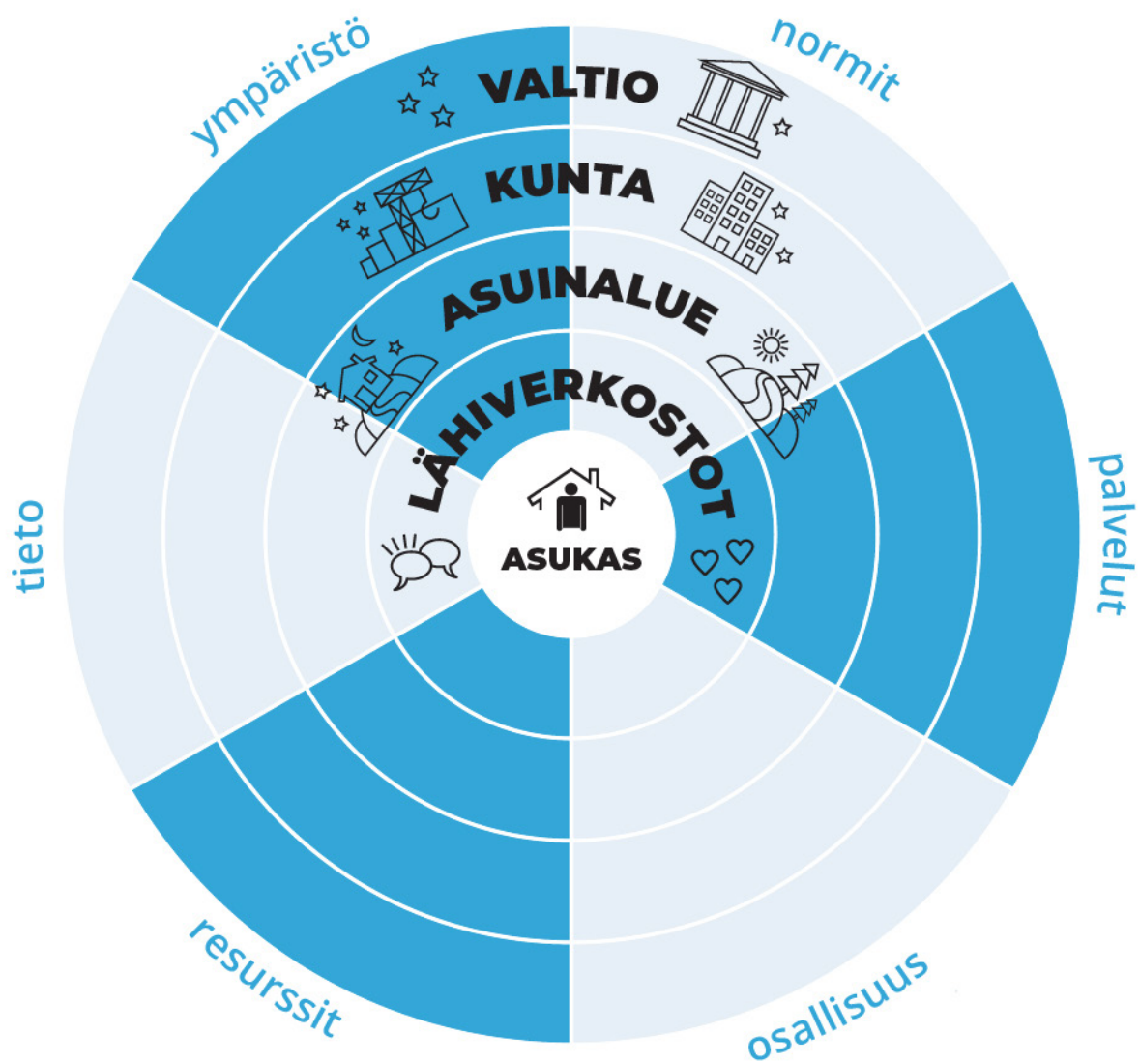
Kehitä asukasnäkökulman huomioonottamista suunnittelijana ja päätöksentekijänä seuraavien kysymysten avulla:

1. Millaista tietoa ja osaamista itse tarvitsen asukasnäkökulman ymmärtämiseksi?
2. Tietävätkö asukkaat, millä tavoin he voivat osallistua? Miten kerron hankkeesta ymmärrettävästi asukkaille?
3. Miten varmistan asukkaiden näkemysten vaikuttavan lopputulokseen?
4. Miten huomioin muutokset asukkaiden arjessa?
5. Millaisia riskejä eriarvoistumiseen tunnistan hankkeessa?

OTA KÄYTTÖÖN ASUKASTIETO -TYÖKALU

Tarjoamme suunnittelijoiden ja päätöksentekijöiden käyttöön Asukastieto keskiön -työkalun. Työkalu auttaa hahmottamaan keskeisiä asukkaiden arkea ja yhteiskunnallista toimintaa määrittäviä tekijöitä ja kestävyttä edistäviä toimenpiteitä.

1. Tunnista asukkaiden sosiaalisten verkostojen ja asuinalueen käytäntöjen sekä kunnan ja kansallisen päätöksenteon yhteyksiä.
2. Kehitä vuorovaikutusta ratkaisemaan ongelmia ja poistamaan osallistumisen esteitä. Työkalun avulla voi hahmottaa eriarvoisuuden ulottuvuuksia ja yhdenvertaisuuden edistämisen keinoja.
3. Vaikuta kestäväen hyvinvoinnin edistämiseen soveltamalla työkalua omassa työssäsi.

YHTEYSTIEDOT

Liisa Häikiö, sosiaalipolitiikan professori

Tampereen yliopisto liisa.haikio@tuni.fi

Antti Wallin, tutkijatohtori

antti.wallin@tuni.fi

Kaisa Hynynen, tutkija

kaisa.hynynen@tuni.fi

Pauliina Lehtonen, yliopistotutkija

pauliina.lehtonen@tuni.fi

Jarkko Salminen, väitöskirjatutkija

jarkko.salminen@tuni.fi

Työkalu on Ekososiaalinen hyvinvointi ja osallisuus: Asuinalueiden erilaistumisen uusi dynamiikka (EKOS) -tutkimushankkeen (2020–2022) tuotos.

KAUPUNGINOSAKEHITTÄJÄN MUISTILISTA

Kehitä kaupunginosaa yhdessä asukkaiden kanssa.

Asukkaiden osallistuminen on kaupunginosaohjelman onnistumisen edellytys. Asukkaiden lähiympäristön tuntemus ja kehitystarpeet auttavat suuntaamaan toimenpiteitä. Asukkaiden kanssa yhdessä tekeminen tuo kestävää muutosta ja hyvinvointia alueelle.

Vahvista alueen vahvuuksia. Älä vain korjaa epäkohtia. Kun kehittäminen pohjautuu olemassa oleviin vahvuuksiin, alueen omaleimaisuus ja ylpeys omasta asuinympäristöstä vahvistuvat. Myönteinen viestintä alueen vahvuuksista ja kehityksestä voi muuttaa alueesta syntyviä mielikuvia ja tapaa, jolla alueesta puhutaan.

Kehitä kaupunginosaa monitoimijaisesti. Monitoimijainen yhteistyö tarkoittaa sekä kaupungin sisäistä eri toimialojen välistä kehittämistä että yhteistyötä alueen toimijoiden kanssa. Alueen toimijoiden kukoistus palvelee alueen kehittämistä. Heillä on myös merkittävä vaikutus asukkaiden yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistumiseen.

Suunnittele toimenpiteistä monipuolinen kokonaisuus. Toteuta sekä nopeasti vaikuttavia että pitkäjänteisiä toimenpiteitä. Nopeasti näkyvät toimet voimaannuttavat. Viesti alueen kehittämisestä asukkaille monikanavaisesti. Laajavaikutteiset hankkeet lisäävät kestävyyttä, säteilevät laajasti alueella ja luovat pitkäjänteistä hyvinvointia.

Kytke kehittäminen olemassa olevaan toimintaan.

Hyödynnä alueella olemassa olevia palveluita ja toimintoja. Uusien toimintojen kohdalla huomioi niiden väliaikaisuus ja selvitä mahdollisuudet siirtää toimintoja osaksi pysyviä rakenteita.

Yhteistyössä

Tampereen kaupunki

- Tampereen kaupungin kaikki palvelualueet
- Me-talo
- Tampere Junior -kehitysohjelma
- Kestävä Tampere 2030 -kehitysohjelma
- UNaLab -hanke
- Ikääntyneiden välimuotoinen asuminen -hanke 2020–21
- LYK – Lapsiystävällinen Kunta -kehittämistyö
- Tampereen eteläinen seurakunta
- Tampereen Infra Oy
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto
- Tampereen A-Kilta ry
- Kesko Oyj
- K-Market Multisilta
- Kansan Baari
- Kotoa Koollekutsujaksi (KoKo) - hanke
- KONE Hissit Oy
- Tampereen Sähkölaitos
- Ramboll Finland Oy

Asukkaat ja asukasyhdistykset

- Peltolammiseura ry
- Pirkanmaan Somaliyhdistys ry
- Peltolammin koulun vanhempainyhdistys ry

Muut toimijat

- Tampereen yliopisto: Ekososi-aalinen hyvinvointi ja osallisuus. Asuinalueiden erilaistumisen uusi dynamiikka (EKOS)
- Tampereen Vuokratalosäätiö Sr
- Pirkan Opiskelija-asunnot Oy POAS
- Ekokumppanit Oy
- HYMY – Hyvinvointiympäristön tietopohjan mallintaminen ja hyvinvointijohtamisen kehittämisen verkostohanke 2019–21
- UKK-instituutti
- Suomen Punainen Risti
- TampereMissio
- Pentagon Design Oy
- Villi Vyöhyke ry

TAMPERE

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

#PELTSU
MULTSU